

საქართველო
საქართველოს
საზოგადოებრივი
სამართლებრივი
სამსახური

შრომის სიფიქსი

საკვ XXI და საქართველოს კომპარტიის XXI აპილოზების შესახებ

ინერის პლენუმის ისტორიული გადაწყვეტილებებით აღფრთოვანებულ საქართველოს მშრომელებში დიდი შრომითი და პოლიტიკური აღმავლობა გამოიწვია საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებამ 1961 წლის 27 სექტემბერს საქართველოს კომპარტიის XXI ყრილობის მოწვევის შესახებ.

რესპუბლიკის საწარმოებში, კომლენერგობებსა და საბჭოთა მეურნეობებში ფართოდ გაჩაღდა სოციალისტური შეჯიბრება სკკპ XXII და საქართველოს კომპარტიის XXI ყრილობების ღირსეულად შეხვედრისათვის.

ჟურნალის ამ გვერდზე თქვენ ხედავთ სკკპ XXII და საქართველოს კომპარტიის ყრილობებისადმი მიძღვნილი სოციალისტური შეჯიბრების ეხატე მდგომ მუშებს, რომლებიც ყოველდღიურ საწარმოო გეგმებს 150-200 პროცენტით ასრულებენ.

ფოტოზე (ზემოთ): თბილისის სახეი ჩარხსამშენებლო ქარხნის კომუნისტური შრომის ბრიგადის წევრები (მარცხნიდან): ე. კაბიძე, ო. ზეიციძე, რ. ოქროაშვილი, უ. გურგენიძე და გ. გურიელიძე. (მარცხნივ): ამავე ქარხნის ელექტრომეცნიერებ მ. ჭამელაშვილი. (მარჯვნივ): თბილისის ლითონკონსტრუქციის ქარხნის მშენებლები გ. ელიაური. (ქვემოთ): თბილისის კიროვის სახელობის ჩარხსამშენებლო ქარხნის კომუნისტური შრომის ბრიგადის ბრიგადირი—ხარატი ს. ნუცუბიძე.

ფოტო მ. თურძიაძის

პროლატარსი ახლა მუშაობს, შურადიძე

№ 4 (117) აპრილი, 1961 წ.

გამომცემი: სსრკ

საბჭოთაო საზოგადოებისათვის
პარტი და სალიბერალური-საბჭოთაო
მხარე

გარეკანის ზირველ გვერდზე: ქ. ქუთაისის ვ. აბაშიძის სახელობის კულტურის სახლიდან არსებული მოცეკვავეთა ანსამბლის წევრები (მარცხნიდან მარჯვნივ): ვ. საბაძე, ც. ლომთაიძე, ნ. ძიწენიძე

ფერად ფოტო თ. არჩვაძისა
გარეკანის მეოთხე გვერდზე: ე. აბაშიძე

ფერად ფოტო ე. ივანოვიჩისა

ქართული
ბიბლიოთეკა

ვ. ი. ლენინი

ნახატი უნა ჯაფარიძისი

საქართველოს
პარლამენტის
ქართული
ბიბლიოთეკა

ლენინის სახელობისა

ელმავლასშენებლო ქარხნის დირექტორი ირაკლი ზერციკაძე თავის სამუშაო ოთახში დაგვიხვდა.

— ვასი პაპინაშვილის ხრივადის გვიცინია, — წინადაცა და ჩაფიქრებით მიიხანა მან და თან დაუმატა — ვუკაცო ბებო, ყოველ საქმეს დაეცირაგებო ახარებულა.

ოღანვე დადგინდულ ფაროვად გაშლილ ოცნში წარავსებულა და სერეფების გარდგარებში ვეცა კორპუსების აღმართლანა ბეგრი მათგანის შემენებლობა უკვე დათავიერებულა, ბეგრი კი მშენებლობის პროცესშია. ოცნში სისულთავეა გვირგვინით თქვენს წინ სამართავობის შესაინაზავ ნაგებობანია და არა ქარხნის შერეობა.

მოსახლავებულად გუგუნი და მოკირწყნულად ბილიგუნი კორპუსების ერთიმეორეთან აგრეთვე. ვისი სიბრტეს წყურბობა მისცევს ახალდგარაფრული ხეგნი.

სამართავის ვეგბა რიგის კარები შევადე. თავიანთ ბოლიდოდ თვალუფუნადილ მანჩილანა. ფოლადის ტრელსებზე ათუღულ დგმავლი დგას, არა, ელმავლები ეს არა ისინი ჭარ მხოლოდ მარის ჩარჩოებია, თუვის თუ ფოლადის წარწლებია, შუა თუ გარეთა მოწყობილობებია, აპარატურებია; მათ გარშემო ტრიალდებენ ადამიანები; — არცებენ, აგრეთებენ, ერთიმეორეს აუგნებობენ, დღებან და თქვენს თვალწინ იხადებთ ილვალი.

გივი პაპინაშვილი, ვასოს უძეროხი ძმა, ახალი კონსტრუქციის ქართული მარტის დგმავლის მიმდევარელობაზე მუშაობდა და ახლტომ მარის ჩარჩოზე ათუღულ დაგვხვდა.

— ჩემზე თითონმეტო წლით უძეროხანა, — გადმისა ვასოს, — წყალვითი კი სადამის სკოლაში ერთად დღავდარბო, მე მხოლოდ ერთი კლასით ვარ წინ. გივი მერვე კლასში წყალვლის, მე კიდევ მეცხრეტო ვარ. — დაეცვიანებიათ.მეთქი, — გადმისა მეც.

— უკანო შვილის მამა ვარ. სიკავებულა ოცნა აუღლი ვერ დავუდგევი წყალვსა. ბრემი კიდევ ბავშვი მიმიყვანა მამიბებნა ორპირვადელ-ვათონმეტოვრულ ქარხანაში, ახლა თითონ ცხოვრობდა მობიხოვა სკვლად და ის, ბეგ არ ვაფარებ — იგი გაწეოვ გადვა და მიმდევარელობის დაეცვიდა.

გივიმ მორიდებთ ამოხვდა ძმას. ვასოსვე ოცნების თვალთი შევაფიქრებ ძმის წარგებთ. ეს ერთი თვალთი მოხდა. უსიტყვოდ, მხოლოდ თვალთივე გადახედეს ერთმანეთს და თითქოს უყველიანობი გაუჩხეს. — თუ მგონია დამრდევ დავთავაზებ, — თითქოს წინაბოდში გვიპო დავჩენი ეს არა, ისევ თავის ძმას შეუხდა. ელმავლასშენებლის შემოკლებდობსა წარწერებთან ერთად ზედ უზღულე ფოლადის სამი ქართული ასო „თქი“ ამათავებთ.

— თბილისის ელმავლასშენებლო ქარხანა! — სწერია შემოკლებ-

ბულადო, — ამხინა სამკერძის უძეროხანა იხერხებნა ზურბან ჩივანებ, — მან მარტო იღლანა ისინი ყველგან, კავკასიის შუგი ზღვისპირეთისა თუ რუსეთის ვრცელ ტრამპლში. მათი სიტყვები იმხებებთ ვასოსებზე. მათი საშობლოს ველ-მინდვრებებს.

— ისინი თავმჯდომარეულდ უდგანან ნახაშორით, სირბილით, ხეტვით დატვირთულ ელმავლებს და ქვეყნის ერთი წარწლებად მორცხში გადაქვით ხალხის დღმადობა და სმედიდრე. ქვეშაირიტად ეს მოვლენა დიდი ეროვნული სიამავეა ქართველი კაცისათვის.

ვ. ო. ლენინის სახელობის თბილისის ელმავლასშენებლო ქარხნის კონსტრუქტორებმა ბეგრი იმუშავეს ქართული ელმავლის „თქი“ მ-ს კონსტრუქციის სახელებზე. თბილისურ ელმავლი 20-25 პროცენტით უფრო მძლავრი იქნება ვიდრე საბჭოთა კავშირის სხვა ქარხნების ელმავლები. აგი მართლაც, ისევ ერთსიტყვიანია, მაგრამ მისი დაცვის ერთსიტყვიანობა მეტად გაუმჯობესებულა. ახლო ელმავალი წონითაც ბევრად ნაკლები იქნება. ამას კი დიდი მნიშვნელობა აქვს.

ახვევ გაუმჯობესდება ელმავლის ავტომატისი ლეპარი რამ. მაგალითად, ავტომატისი ლეპარის დროს მორბელები ავტომატისი უწყაოვად სრიალებენ. ახლო კონსტრუქციის ელმავალი კი ავტომატურად გაითიშავებს ბრუნების ახელ საწინაინ სრიალს. ტესტ უსაოუოდ სიამავე.

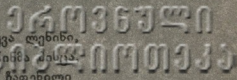
ელმავლის მთავარია სავცანო წარწელი. „წვეისსიბრავებია“ თბილისშივე წმადდება. ამას კი უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ქარხნის სიმძლავრის გამომხატველი პროცენტისათვის.

ყველაფერი ამას ვასი პაპინაშვილი მიეცემა და თან ზურბან ჩივანებს შესტყვიებს, ხომ არაფერი მავალუდებარა. ისევ თანხმობის ნიშნად თავს უქნევს ღმინობა.

ვასოს ბრივადში არც ისე დიდი ხანია გუშაობის ოცნა ვურგუნავს. მან გახსულ წელს დამთავრა საბჭოთა არმიის საჯარვლებული სამსახური და ამისშორად ქარხანაში მოვიდა. ნახალსევიანობის, ბეგანეირი ახლავს რად და ცეკი მონდომებით მოცედა ხაქმეს და კაცო ვუმის სახელედ დამეცვიდა. რატიონი კომუნისევილი ერთი წლის წინ ჭარვდნა მოვიდა და ვასოს გვერდში ამოუდგა. თუჯა და უკურვი გვიხანდა და ვასოსთან ერთად სავცანის სკოლაში სწავლობენ. — შრომისევი და სწავლადევი ბედსა ერთად შეგვიყარა, — ხუმრობის ვასო.

ვასოს წინ უღვევ ტექნიკური ნახაშორისად წარწებებია რომელიც აპარატურა სად უნდა იდგეს, საუ ვაგიდნა ეს თვალადი კვლავებნა მიმდევარელობანია, ხან ვეცვიარდნებს თათიულად მათგანა. იგი ჩაყვარებულ და დანტყვრის ფაროვად ვაგნაშობლ ნახაშობს და დაეცვიანებთ ახარულბებს

ხალხის გაზაფხული იწყება ლენინით

პარილის განთიადს ამოცევა ლენინი, სიცოცხლედ პარილსაც უღრინა მასწავლა აუვადედა ფიტრები გულში ჩაწვილილი და მინდორ-გულები ნაღუნად იქცა.

აუვადედა ატმები, დროშებად გაუძვდა მშისა და ყვავილთა მღვდელურ ღამეშობის, მთიდან გაზაფხულმა მთავარის აუწყა მიწის აუვადედა, ცის გარეგარებას.

წასულა ზამთარი ღრუბლებში ჩაწვილი, სამშობლოს მთა-შინი მწვენიდ შემოხმა, მოვიდა და ლენინი — შინის ბაიბარებას, მთიდან დახვდეს ახარა გაზაფხულის მისვლად.

გათუნდა მისიცი — პარილის მკვიდრი და მშვიდობის მთელი ხალხებს მომწინა, სამშობლო მწველდნა ცნობრებთი მწვილითა, რომელსაც წინ უძღვის ლენინის გენია.

და როცა რაკეტა ზეცის კონი შევადებს, და როცა მოსიყუდა სიწვეს შეტყვინს, ეს ნიშნავს: აურდულა სიცოცხლის სიხალე, რომელსაც უკვლავი ლენინი უფრებებს.

იზრდები, ფრთებს ისამას ყველა ვანზახსული, და ქრება ზამთარი მშისგან ვანდვინილი; პარილით იწყება მისვლა გაზაფხულის, ახლის გაზაფხული იწყება ლენინით!

ანდრო. თოპუაძე

ყოველ წრილმანს, ერთმა პატარა შედგენამ შეიძლება ყველაფერი გააფუტოს.

მეორე სამკერძო ქალმშობლები ღუზებზე ახვევენ საბილენის მავდულბებს ახვადარბებს ხანდახან თავი ელმავლი გაზარბებთ ბოლმან არც გოგონები უღებენ ალბათ ოჯახს. საცვირველი არაერთია. ვასი მათ უღლებს არა აუთი უთს ეს ახეთი ვეცავი-გონების შეხედვა რომელ ქალმშობლს არ ეთმება. ახლა სახელთ?

ვასოს ბრივადამ იანგარში 225 პროცენტითი შესარბულა გემმა, თებერვალში — 187-ით, ხოლო მარტის თვეში, 200 პროცენტით.

ეს მტად საუფლოსი ცოცრია. სწრაფად ამბობს არის, რომ ქარხნის პარტბიურის მდევანია მ. სარკოშვილს ახეთი მატვისცემითი იხსენებს ბრივადის თეთიულდ წერებს.

ქარხნის ოცნა გაზაფხულის ნელი სიამ ჭქობს. ტრიალებენ უკანო კარბები იხსენებდნანა. ნუშის უწყაოვად ავიტყვიულან და აღვის ბებენ ამბიარულდნან.

ქარხნის კორპუსებთან მანქანები ტრიალდებენ. სამკერძოები ელმავლურშენებლო ვეცავებთ გეგმას გეგაწე არსულდებენ.

1958 წელს, ახალი წლის წინა დღეს ჩვენი რესპუბლიკის ხელმძღვანელმა ვ. პ. მუჯანბაძემ საზოგადო ვაჭარულენ და ვსა მსხვა პირადე ქართველი ელმავლის. ქარხნისხის სისწრაფით გაუჭრა მუხან ფოლადის ღამა-

ფაქტზე საქართველოს ინტელსტარის პირიწო. მას შემდეგ ასობით ქართული ელმავალი გამოიწვევს თბილისებში. მათი სახელი უკვე საბჭოთა კავშირის ყველაში მოქალაქე იყოს. მიზანდარ ღრის შვიდ თებერვლს თბილისში, ამბერცხარის რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის მოწინავეთა თათბირით ამანგავა ნ. ს. ბურუშოვი მიღელ ქვეყნას ამხრონა.

„თბილისელი მუშათა ინტელსტარის, რომელიც საბჭოთა კავშირის მოავტობამ მოწინა, ერთ-ერთი ძველი სარბინტო ქარხანა ამათავად გაქაქცულია ელმავლების წარწობის უსახებლეს სწარბოდ, და ქართველი ამანგავის შემუდობან იმანგინ იმით, რომ თბილისში ვაგიტობელი ელმავლები დღიან ჩვენი დიდი ქვეყნის ბევრ ფოლადის მავტობალში“.

დილადაც რომ საამაჟო ნიციბა სერვისის ახეთი შეუხებან, ამანგავი ელმავლურშენებლობით!

მ. ბერიძე

თუმა თავის თაობაზე დაიძალა. მო-
ცინება მტერი აღარა ვიქცა რათ, თუ
არ ვაქცევ.

— მამ სულანის რე უცდელი. ახლა-
33 ვაჭარი. თუ გულწინად დღეს და-
ლმეს გულგრილი ჩემს ბებერს გუ-
ლა, ვინ რა იცის, ექნებ ბებერს მოე-
წიოს რამე? — განსაზღვრა შეიძლება
ბებერმა, — გათავდა, ჩემი კბილა ქა-
ლულია. აღარავინ მინდა. სანარჩევანს
წინა შეუხარბ და შერ თავსაჲ... მ,
წოდება, მტერ ვანი — ქალაქი, სიკვ-
დილია — გულის, დამთა მემშობელი
თუ შენ!

— ამ სიტყვებს მოსოცო მისისხნად
ამბობდა. თუმცა ისმობდა ისინი. ებ-
რახებოდა პას, სწორდა გულის და-
სახლები, მაგრამ დამთა ისრა ვახ-
სენება უცვლადვედ ავიწყებდა. ეტი-
რებად და ღოლბაპირებდა.

მთელ პასა და შეიღოშული ერთად
გვიდღენ. გარე ხილვის ადული
ფაოთი ჭრს დადგენ. თანდათან
ფაოთსოვდღენ საუკეთესო კომანდის
ბებერმა თვლი დაღობა უსარჩევან
კორპუსებს. მასე არ ნაკლებ მნიშ-
ვნელობა ენიჭებოდა ვაჭარებზე
გარეული კუჩის ოსაზე მხარეზე. მა-
გრამ ბებერს სულგრილი კომანდის
შენიშნები სხვადასა ვაჭარებდა...

— ჰა, პასა, ტრამპიზე მანქნ დავ-
სდები, დღე მე ვაჭარს საგაღი, —
შეუბნა მთელ ბებერს.

— ცტრა მინე ვაჭარიო ფხიანი
— არ დამთი მხოვცმა.

დამტყობის ის საბერი დღე იყო,
როგორც არცუფ ისე იშვიათად
იციბ დაღობის ზამთრობათ. მოწინე-
დებ ცაზე ღოლბის ფილიაფ არ
ჩანდა. წითლად დედაბრება პირი-
წოდება. ქუჩები მშრება იყო, სით-
ბიც არცავე იგრძობოდა.

გულგრილი დაწესებულება ბებერი
მეტყობისა ქერულად იხედებოდა.
თუჯარა ამ ადგილებზე მასთან სტუ-
რბოდა ვეღობს. ბებერს ვუღს უაწ-
რავად აზრი, რომ მისი ტოლი აწ ამ
სანაპიოსს ვეღარ იხილავდა.

აი, ის ადგილი, სადაც მდინარეზე
წინაა მონიხი ვაჭარდენ. ახლა,
ახ, ვიღას ამხმეს რა ხაზებს გვირბა
ბიძაშვილებს ამ ბორიხი სარაული
და მდინარისპირა ვარდულში ახალ
ფეხურე თითო ღობრა კახურის ვაღ-
კრა. სულ ორმოცეული წლის წინაა
გუდა და ბებერი ერთად აქმენბდენ
საუკეთესო კომანდის კვლავებს. მა-
გრამ არც აქმენბს იცნობდენ მშე-
ნებელი და არც ეკუთვლი დასატე-
ნება რაისი არმბურის სპარაზდენ
ბტონობელები აინფორმაც აიკის
მოთვლიდა. მანა კახის ქარხის
ადღობს ხალხობრები იყო, ცემენბს
წყოობისადაც ენიღებოდენ.

ბებერი იკვებდა რომელ კვლად-
თან და საე დედაი მას და გუდას
ხარამიბო. პასა და შეიღოშული
ტრამპილია ჩანდენ. რამდენიმე წუთ-
ში გაიარს ვრძობა, სულ ახალ-
გადა მოგებოდა და ვარშემო ბუმბუ-
რაში დაბრავ-ქარხნებთ, საცხოვრე-
ბელი სახლები დაღაშეობრებულყო
ქული. დღეულის სადარბაზ ჩამოსტ-
ენ. იქ ნათესავი ენა ეკუთვებოდა.

გუდას ამხავი მისთვის უნდა ცი-
ვდებოდა.

პასა და შეიღოშულია სადერის
ერთად ვაჭარებს, ვეროა ქუჩით ბაღის-
კენ ჩაივდენ, ნათესავს დაღობარს
გუდას ამხავი, მტერ ვეზბურის
სტადიონს ჩაივდენ და ჩიღოლბენ-
ლებს ხილს მოიღებენ ვაჭარდენ.

— მოიცა, შეიღო, ფხიანი მხარე!
— მისე აღუდა ბებერი ქალის სურ-
ვილს, ავტოპოლი თურღულ ნათია-
შვილის ძილის დასწრისამდე მივიდე-
თო. იქიდან ზომ ტრამპია, ავტოპო-
ლი და ტაქსები პირდაპირ მივარბე-
დას ნავთობგასენ. ღოლბაპირი კი
კახიკის გულზე, სასაბი არაკვლის
ხილდა, მწინდა ბარბარებს სადერის
ჩასახვევთადა.

თანხმობის ნიშნად, ფხიანი ვიარა-
ოთ, თუმა მას თავი დაუქინა.
რამდენიმე წამს მთელ ისინი ისევ
ხილვე იდგენ. ჰო, მართლა... ბე-
ქურს და გუდას ამ ხილვეზე აქვი
ამხვი. ერთად მოაწვევენ პასა სუნენ
მასალებს მისიხრი და დასაქრებლ
მოცინა, ვაჭარებზე თვლიბ და ჩა-
დობდენ ესენებოდა. ისიც ამხმეს
ბებერს, როგორ ვაჭარებს და ვა-
ხილვ მია, ბეჭე ვაჭარებს, ქალაქის
იხი მხარე გრძობის დაუკარბიბს.
ხიღს უნაბერე ავჯილს წინდა
სისხლი შეიღობა სასხვე და ფე-
რა შეიღობა შეიღობა სასხვე. ბებერს
და გუდას ცირკობა და ამხინარი
სახლის შენებაზე უფთო გუდა. ან
ავთიონ აქმენბდენ, ამ პასი წაშე-
ვირადელი ხელსხმის. ერთსულ ამხი-
ნარი სახლის შეიღობებზე სარაულ
ლებს სახარაულზე ავიდა ბებერი. აი,
სანაპიოს იქიდან იშვებოდა მოწა-
დობებელი ვაჭარებზე ვაჭარს თვლი
დღეობს ვერ მოაქვდა ვერის მწვენე
სეობას, ვარსის სპას, რომსულ
წავე ვეზბენდენ ვაჭარს მიწით. ვარ-
სის ხეცს შეიღობს წამოღობობადა
უნევირბტობის თიერი შენობა. სწო-
რად მისი საბირკვლის ვაჭარის
დღეს იყო, ბებერის პასა, გორბე
მეურისშვილია. შეიღოშულს ხალ-
ვირზე პირველი ღარი გაჭიბინა. მას
შეიღვენ იყო ბებერის ქანი ხელ შენ-
ბა და შენების შეიღობა.

— კიდევ ფხიანი უნდა ვიარაო? —
მოაკინა ახალგაზრდა ქალს.

— ვიარო, ვიარო, ან იქამდე —
ვაჭარის თითი ბებერმა სახლებით
დახალულ ვაჭარებზე კლდობაკენ,
რომელიც სანაპიოს და ბროსეს ქუ-
ჩის შუა აუღებოდა, წინაა მტყარი-
კვლე ვაჭარბად წარმადადენდა.

თუმა თვლი ვაჭარა პასის
ხელს ვაჭარების ფულბირის ძირას
ვაჭარებულ სანაპიოსს და მას წელის
მართი კლდის სიბს იტყინებოდა, ქი-
ნობი. უფრო — ვურამაშვილის
ბაღს, ქვემოთ იუწეშელის მისაღო-
რებს ჩასახლებოდა.

სწამოღებულად მისდევდა თუმა
პასის სიამოვნება მისთან ერთად ქა-
ლაქის შუაგულში სარაულად. ვრძობ-
და, რომ პასა რაღობს ვაჭარბიდა,
ვულგარილად არ მისდევდა ქუჩას.

თუმა მთერი უცვლადვედ პირილი
შავი პალტო იცავს. ეს ჩასახლებოდა ისე-

დაც კობა ქალს კიდევ უფრო მო-
ხიზმავს ხილა. მასაც თაისი საუკე-
რბელი ვაჭარებდა, ექნებ დამთი
ქუჩი ხილვდ გამოქობლობს. ორი
თვე მანქანის ბარბოს უცვლდები, ნა-
სანარჩევან ვაჭარბის ხილვდ. აი
ამას წინა პასას აწ შეიღებოდა.

მდინარიდან წელს ბუმბუბო ის-
მობდა. ტყვიარი ზამთის ხილვარბ-
ბას დაუბრუნა, მაგრამ ქვემოთ ღი-
სდებოდა ფარბი რომ ჩაიღობა
შეტბორებულ და ქალაქის შუაგულ
ში უსაგანოდ ღურღავდ დღეობებ,
ოსიხარებდა ასობს.

მოხეცა ბტყარის ვაჭარებს.
მეუბნის ხაზი დაბის ვრძელ ე-
დღებზე თანდას ძირს იწედა. ვა-
ჭარშვილის ღობის ძირა სარაულზე
ქტირი, წელსგან ვაჭარბული დამბის
საბირკვლები, შიგ ღრმა ღრუბლები,
თანდას ჩეღობდენ.

ახსის ბტყარს, ამ ადგილს დაწე-
ყო პირველად ბტყარის სანაპიო
დაბის შენება ოციან წლებში. სხვა
შეუხარბ ოსტადებთან ერთად ბებე-
რა იქ ვაჭარებზე საშუალო დაზა-
და დახარბდა და გუდასთან ერთად
უახსენ ვაჭარბად, იქიდან აწ
თბილისში დაბარდენ. რაისი მხარე-
დან კიდელი შეუხარბს ავღაბარის
შეღობათ.

ბტყარის და ქტიკობის არც ერთ
საშუალო არ ვაჭარბლებთან ოსტად
მეურისშვილები. მეზობლებზე თავი-
ვინ ვაჭარის დღედაც მთელი ხე-
ციცხლის მანდალბ.

— პასა, პასა, ასე სარაული და-
ღამებამდეს ვერ მივით, — ქალაქ
შეახსენა შეიღოშული.

— სად მივიქნაო? გუდას არც
ავაჭარებზე ნანკა მასარებს და არც
ვაჭარკვლდობებს. სხვა ვანახი
წავედობო...

მოტირადელ, სოდადღობისკენ მი-
ავალ ვაჭარბებს შუტბა, თუმა
ვინ ხილს ვაჭარბსავთი აბიჯა ავ-
ტობილი.

— გუდას არ იყო, იქნება მტე
დღე არ მიწეწია. მამ, ორბაქალს
ვაჭარობი, იქიდან ახალი ხილვი
სწორედ ღოლბაპირში შევიგამი
ფხის. გუდას სასლი იქვეა, მაქ.

— თანასტელ ვაჭარებზე ჩამო-
დენ. კრწანის ღელის პიას და-
ღობის ჩაუზებეს. მდინარის მშე-
ნებლობა ვაჭარბა. აქმენბს ცირ-
კული წამოცდებულად ვაჭარბინი ნაპი-
რობტყობებოდა ვაჭარბინი ნაპი-
რობდენ ხილს სეულში. სახალაო-
ბიდა. მშენებლებს შეიღებულბო მი-
სკულდაი.

— გზა არ არის, უკან ვაჭარბდენი
— ვაჭარბობა მშენებლობის დარაი
ბტყარს და ვაჭარბდენი მოურავ
ხილ ვაჭარბობა, მაგრამ ცვლილებას
მოსულმა მენიღებმა ძველი ოსტადი
იქნეს, პასა-შეიღოშული რაისის,
ხისა და ბტყარის მასალებით ვაჭარბ-
ხილვე შეიღვენ, ქარაღებებზე მათ და-
თია შეხვდა. თუმახა გულა შეუქ-
ტილდა მას დანახვით. არ იყო, რომ
მეზობლები ამ ხილს აქმენბდა.

— თუორღე გუდასთან მიხვალთ,
მეც იქმენბა რაღობა ვაჭარბობა,
— ვაჭარბობასა დაბობს ვაჭარბობას.

მისულმა ქვემოთ ვაჭარბობა ვაჭ-
და თანხმობის ნიშნად თავი დაქინა.
ღოლბაპირი წინაა აღარ იყო. არ-
ცაღ მთავარწოდელ ქუჩით იწეებოდა
მეცადა წამოწედა. ხილვარბის და
მეწეულებას უნდა.

— ხო? არ ვაჭარბობო არ ჩავე-
დებო? სადაც მშენებლობა უცვლდობ
— კითხობდა.

— კითხობ... კითხობ — უქნებდა
თავს მეზობლები.

გუდას შეტყობს ვაჭარბინილი გუ-
და და ღოლბენი დაუბო.

— მანც, მანც, ორბოცდაქტივი
წელს კაცის რაღობა დროის საშუალო
ვაჭარბა იყო? — უსაუკვერბო მიხე-
ლა ნათესავს ავადმუღს. მიიხვე-მო-
ხიბდა გუდას სახლა სასეს იყო მე-
რისაშვილების ნაწიხრი.

— მის უნდა ვაჭარბება ვაჭარბობა.
დაბობსთან ჩავედ, ვეზბირა, ჩავე-
დ დაბობს მამშულო, თორღე უღლი
ლუგა ვერ გადავვიგობრებოქი მტერ,
მაგ ის აქწი და ხან ის...

რაცა უფროსი მეურისშვილები
დაბარბდენ, შორახილ დამთა
და თუმა გრამბენის ეტარბულე-
ბიგენ:

— ახლა ვეზბირა? — ეკითხება
ვერე ქალს.

— ახა რა ვიცი! — თავს ხრის ქა-
ლი.

— მეურისშვილებს შენი შერ ვა-
ჭარბობა — თურბება დამთა, — მე-
ხიბობებებში კი მე ვიცი!

გუდას ახალგაზრდობის ვაჭარბ-
არბება უფრო მოქრა, ბებერს ხული
წავედა, ვეზბირა ვაჭარბა, ვაჭარბ-
ბისინი ერთად რომ დღებენ, დღე-
ღღე შეიღობენ, ბუნებრივი ავთიობი,
გულთი დღეობა და მტერ ბებერს
შეხვდა, შერ რაღობა იტყვიო.

პასა ქალაქ ქვემო-ქვეშ ვაჭარ-
ბა ახალგაზრდა მშენებლებს და ვაჭარბ-
ბისკეთი ვერა უფარა. რა გულში კი,
გულში ტბილად დღეობა.

ჩვენთან საქმეა. მიიღო, მატერიალურ ცხოვრებაში ბრძოლის თვითურ წევრს გამოყოფის სიმინდის ნაკეთი დასაშვებებდა. სხვაზე წავლენდა რადიკალური ცხოვრების მოქმად მისი ანუ ელთაიანი ქეთიანის და ხანს სხვა კადრებს ექნებოდა სალაპარაკო.

...ეთილი, გამგებობაში მოვიდობარაკები.— უფროს ვასიმ და თანხმობის ნაწილზე თავი დაქვემდებარდა.

...კომუნურებომა მშენებლებს 37 ჰექტარი სიმინდის ფართობი გამოყოფილად მუშავებულად. ეს წლის შემდგომავს ერთიანი რესპუბლიკური თათბირზე შეხვედრისას ცხადდებოდა მანძილი: ჩვენმა მშენებლებმა მოვლდნენ ვადაკადრებზე, თვითურად ჰექტარზე საშუალოდ 66 ცენტნერი სიმინდის მარცვლი მიიღეს...

შემდეგ მხოლოდ გურჯაანის ბრძოლის აღიარების შემდეგ მშენებლებს ბრძოლის უსაწყენებლად კი ამ ბრძოლის წევრთა პირდაპირად პროვინციულ ნაკეთიდან ლაპარაკობენ, ხალხმა წინაინებულ მესამინდელი ბრძოლა უწიდა მე-19 სასურველ ბრძოლას.

...მშენებლებს-მესამინდელმა უკუ მესამინდელ მშენებლებმა— 1939 წელს უფრო მუშაობად მოკიდებულ სიმინდს. კომუნურებომა მის დასაშვებებლად გამოვალ 49 ჰექტარი სასამინდელი ფართობი. თავისი რიგობისუფრობით განსაკუთრებით გამოიხატებოდა ამ ბრძოლის ახალგაზრდული კლასობრივი ბრძოლი, რომელსაც სათავეს ჩაუდგა ენერგიული ახალგაზრდა ირაკლი თათბირი. დიდი ვაგებობის მითვლივად მეორე ბრძოლამ თვითურად ჰექტარზე საშუალოდ 58 ცენტნერი სიმინდის მარცვლი მიიღო. ეს წელს ეს უფრო დიდი გამარჯვება, რაც თავისი მასშტაბით რესპუბლიკის ფარგლებსაც სცილდებოდა. ამ ბრძოლაში თათბირისას რკალმა ნაწილობრივად დაეხმარა. ჰექტარზე საშუალოდ 80 ცენტნერზე მეტი სიმინდი მიიღეს.

კომუნურებომაში მარცხ ამ ბრძოლას რიგდამოკიდებულ სიმინდის უფრო მხოკადი. კუთხიზრებულებმა, რომელთაც შერმა სიმინდი 220 ჰექტარზე უფროსი, თვითურად ჰექტარზე საშუალოდ მიიღეს 49 ცენტნერი მარცვლი, ნაკლებად გვერძით გათავსდნენ უფრო 31 ცენტნერსა. ჩათვლის კომუნურებომაში შორის სიმინდის მხოკადიანობის მხრივ პირდაპირადი კუთხიზრებულები გამოვიდნენ.

შედეგად მესამინდელი უდიდესი უკრადებით აღვიქმედნენ თავის სკან ცენტრალური კომიტეტის ანგარიშს მუშაობის და რაოდენ დიდად ამახარებს, რადიკალური ბუნების მხარის მხარე ტრინიზმად ამხანაგმა ვ. მ. მუგაბაძის თავის მოსხმებაში ჩვენი რესპუბლიკის სიმინდის უფრო მხოკადის ოსტატობა შორის მიიღების კუთხიზრების სახლების კომუნურებომა დასაბუხდა.

— წინათივე ვაგებობა, ირაკლი—მინათია მეთორხობის ავტობიომის დასაბუხდაშვილიან მერკობრივ თათბირებულს.

რა? — ცხვენიდა დიდიმნიშვნელობის გამოსვლა მღერმზე. ვაგებობის. ძაან მარჯვე უკეთობა. რა იქნება, ლუბა, ჩვენ რომ გამოვიწვიოთ შეჯიბრებისა?

— უფრო არ იქნება, მოვლასარაკ უფრო რკალის წევრებმა ერთობლივად და მთავრის მხარის თათბირების წინადადებას, სოციალისტურ შეჯიბრებისმა გამოიხატეს ტერმინობის ფორმის ერთ-ერთი მიწინავე კომუნურების რკალის, რომელსაც უწინადად მესამინდელ ცვენიდა დიდიმნიშვნელობის. შედეგადმა ახალგაზრდებმა იხსარეს თვითურად ჰექტარ ფართობის თვითურად ჰექტარზე მიიღონ 170 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი და თანხმობის ცენტრები მუშავდა. რკალის წევრებმა, მინათიაშვილი კი ადგილადმუშავებულებმა მის მხრივ დაშვებულ ერთ ჰექტარ

მეკინაზატორი ნასყილა კურდღელაშვილი

ზე მიიღონ 180 ცენტნერი სიმინდის მარცვლი. რაოდენ გახარებს შედეგადმა ახალგაზრდებმა, რადიკალურებზე, ორგანო სოციალისტური შორის განხარცევაში დიდიმნიშვნელობა მიიღო მისი გამარჯვება.

თვებრების პირველი რიცხვებში კუთხიზრების სახლების კომუნურებომაში შექმნი მესამინდელი მიწინავე გამოვლიდების სკალა, რომელსაც სათავეს ჩაუდგა წარინებულ მერკობრივი ირაკლი თათბირი.

...შედეგადმა მხოლოდ ვასილ ცისკარიას ჰქონდა ბედნიერება—მინათიაშვილია მიიღო ამიერკავკასიის სოხლის მეურნეობის მიწინავეთა თათბირის მოვლადი და ამ თათბირზე მიიღეს მარცხი სტრების ბრუნობისთვის.

თითხმის მარცხის წინ კომუნურების თავმჯდომარეს მინათიაშვილი ბრძოლები. მეთორხობის დასაბუხდა ნაკეთობები სახსოვრებულად, კომუნურებომა წარმოადგინა განვითარებისა და გარკვეულწილად მუშაობა. უწესილ სახსოვრების მათხმობა— გაიფორმა ვასილია და ბიჭებს მხმადმუშავებულებმა.

— დიდიმნიშვნელობა, ხეივანი ტექნიკის მოსკლად— ირკალის დასაბუხდა კომუნურებომაში.

— თბილისში ხომ არაუფრო დამაზარებელი, შედეგად მიიწვიოს თათბირზე ვასილია, რა ვთქვა შექმნი სხდომის, ბიჭებმა?

— უკვლამ განს შემოვიყვინე ცისკარიასთვის. მხოკად გურჯაანშივე წინ წამოვიდა და თავმჯდომარის მინათია.

— უწყინარეს უკეთობისა, ნიკიტა ხერვის ძეს ჩვენი ბრძოლის წევრთა სახელით ვადაცეცე მხრეგადი გულთბობად ხალხმა და ხაყეთიხი სურავლებმა.

— მერკობრივ თათბირის ბრძოლაში შევსარგებდით შექმნიდებისათვის.

— მარცხი ცეცარივად, კაცო, ვადაცეცე— უსახუხა მხოკადი და გამარჯობა— წელს, რა თქმა უნდა, პირდაპირად ვადაცეცეულებს ადრ დავერებებოდა, 80 ჰექტარ სიმინდის ნაუბის დაგეშვებოდა. ვცემდით, თვითურად ჰექტარზე საშუალოდ მიიღეს 90 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი. რას გვატყვი, ხომ არ ვუკრებოდა—მინათია გურჯაანშივე ბრძოლამ წვედებოდა.

— მწობა, მინათია, ავრ მიიღებდაპარაკები— განისმა მარცხივე მარცხი.

— მანათიაშვილი—განგაზრია მინათია, — ჩვენი ბრძოლა კომუნურების ბედსაც მუშავდა 720 ტონა სიმინდის. ეს კი მის ნაწილს, რომ ამ ნაწილი კომუნურების შესახებულებას მიიქცევა ვაგებობის და ამხსოვრობის მიხედვით დასაშვებით შუთხა სხვადასხვა მსხვერპლს რკალის მარჯვე და ორი ათას სულამდე ღირს.

... ძლიერ დაიბარტოვებულს მინათია შეერგება ამიერკავკასიის სოხლის მეურნეობის მიწინავეთა თათბირთან დასაშვებებლად ცისკარიასთან.

— ახა დაწვრილებულს მიივადებოთ, რა უფრო იქი—სოხიერ ბიჭებმა.

ვასილია ბერი ხანტერისთვის უსაბო მათ. განსაკუთრებით თუხანაკა ნ. ს. ხელმწიფის მიერ შენარჩუნის სახსოვრებზე.

შედეგად მიხმინიერების წელს უფრო მხოკადი პირიდან დასაშვებებლად მისი იქნებოდა სკალა XXII და სურათების უკან XXII სურათების დასაშვებებლად ვაგებობაში სიმინდი დაიბინა 380 ჰექტარზე და მიიღო ნაუბის ფართობის თვითურად ჰექტარზე მიიღონ 65 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი.

ვაგებობის ამ ნაწილ დღებში სოხლისხვერ მარცხიდან ცხოვრობენ შედეგად მესამინდელი. ახლანის ეილზე იწყება დაიდა ლაშქარისა მინდობის დიდობის მიმავალი გამარჯვებისათვის...

შედეგობა-მინათია

ამ კატორის წინა ექსპლუატაციას შევიდა ცისკარიას კურდღელაშვილის ტელეკომიტეტის, რომელსაც უდიდესი ცვენიდა.

ამ ტელეკომიტეტის სახის (იბიტიკის) დამატება 2.6 ჰექტარი, ათი ჰექტარი უფროსი მინათია. ამ სახის ფორმის პარამოლით, მისი ფორმის ვადაცეცე უფროსი ფორმის არ აღიზნება მინათიის მუცელ ნაწილს, ამი მიღწევა შექმნიდებულა მხოკად უდიდესად, ვაგებობაზე უფროსი ტერმინის მხრივ. რომელსაც ადგილობრივი თათბირის თანამდებრივ სკალაშვილია. ლენინგრადის ოსტატობა ქაბანმა დაშვებულად მარცხიდა თავისი სახსოვრით. ტელეკომიტეტის მითვლივად ოსტატობის მოწოდების გარდა აქცედა მინათიის მოწოდებისთვის, რომელთა საშუალებით შეიქმნა უფროსი მინათიის ცვენიდა ათხმობის სახსოვრით.

...შედეგადმა მიიღეს, რომ ტელეკომიტეტის მითვლივად წინა 82 ტონა, მისი ვადაცეცე იქნება ნაწილი და უფროსი მარცხიდა მინათიის უდიდესობის სახსოვრით, რომ ეს ვადაცეცე ვაგებობის მითვლივად სურსათის. მისი მარცხი მარცხიდა უდიდესად ვაგებობაშიდა. მასში მითვლივად მინათია 150-ზე უფრო უდიდესობისთვის. მიიღონ ოსტატობის მითვლივად.

— დიდიმნიშვნელობა, ხეივანი ტექნიკის მოსკლად— ირკალის დასაბუხდა კომუნურებომაში.

— თბილისში ხომ არაუფრო დამაზარებელი, შედეგად მიიწვიოს თათბირზე ვასილია, რა ვთქვა შექმნი სხდომის, ბიჭებმა?

— უკვლამ განს შემოვიყვინე ცისკარიასთვის. მხოკად გურჯაანშივე წინ წამოვიდა და თავმჯდომარის მინათია.

— უწყინარეს უკეთობისა, ნიკიტა ხერვის ძეს ჩვენი ბრძოლის წევრთა სახელით ვადაცეცე მხრეგადი გულთბობად ხალხმა და ხაყეთიხი სურავლებმა.

— მერკობრივ თათბირის ბრძოლაში შევსარგებდით შექმნიდებისათვის.

— მარცხი ცეცარივად, კაცო, ვადაცეცე— უსახუხა მხოკადი და გამარჯობა— წელს, რა თქმა უნდა, პირდაპირად ვადაცეცეულებს ადრ დავერებებოდა, 80 ჰექტარ სიმინდის ნაუბის დაგეშვებოდა. ვცემდით, თვითურად ჰექტარზე საშუალოდ მიიღეს 90 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი. რას გვატყვი, ხომ არ ვუკრებოდა—მინათია გურჯაანშივე ბრძოლამ წვედებოდა.

— მწობა, მინათია, ავრ მიიღებდაპარაკები— განისმა მარცხივე მარცხი.

— მანათიაშვილი—განგაზრია მინათია, — ჩვენი ბრძოლა კომუნურების ბედსაც მუშავდა 720 ტონა სიმინდის. ეს კი მის ნაწილს, რომ ამ ნაწილი კომუნურების შესახებულებას მიიქცევა ვაგებობის და ამხსოვრობის მიხედვით დასაშვებით შუთხა სხვადასხვა მსხვერპლს რკალის მარჯვე და ორი ათას სულამდე ღირს.

ამიერკავკასიის სოხლის მეურნეობის მიწინავეთა თათბირთან დასაშვებებლად ცისკარიასთან.

— ახა დაწვრილებულს მიივადებოთ, რა უფრო იქი—სოხიერ ბიჭებმა.

ვასილია ბერი ხანტერისთვის უსაბო მათ. განსაკუთრებით თუხანაკა ნ. ს. ხელმწიფის მიერ შენარჩუნის სახსოვრებზე.

შედეგად მიხმინიერების წელს უფრო მხოკადი პირიდან დასაშვებებლად მისი იქნებოდა სკალა XXII და სურათების უკან XXII სურათების დასაშვებებლად ვაგებობაში სიმინდი დაიბინა 380 ჰექტარზე და მიიღო ნაუბის ფართობის თვითურად ჰექტარზე მიიღონ 65 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი.

ვაგებობის ამ ნაწილ დღებში სოხლისხვერ მარცხიდან ცხოვრობენ შედეგად მესამინდელი. ახლანის ეილზე იწყება დაიდა ლაშქარისა მინდობის დიდობის მიმავალი გამარჯვებისათვის...

ამიერკავკასიის სოხლის მეურნეობის მიწინავეთა თათბირთან დასაშვებებლად ცისკარიასთან.

— ახა დაწვრილებულს მიივადებოთ, რა უფრო იქი—სოხიერ ბიჭებმა.

ვასილია ბერი ხანტერისთვის უსაბო მათ. განსაკუთრებით თუხანაკა ნ. ს. ხელმწიფის მიერ შენარჩუნის სახსოვრებზე.

შედეგად მიხმინიერების წელს უფრო მხოკადი პირიდან დასაშვებებლად მისი იქნებოდა სკალა XXII და სურათების უკან XXII სურათების დასაშვებებლად ვაგებობაში სიმინდი დაიბინა 380 ჰექტარზე და მიიღო ნაუბის ფართობის თვითურად ჰექტარზე მიიღონ 65 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი.

ვაგებობის ამ ნაწილ დღებში სოხლისხვერ მარცხიდან ცხოვრობენ შედეგად მესამინდელი. ახლანის ეილზე იწყება დაიდა ლაშქარისა მინდობის დიდობის მიმავალი გამარჯვებისათვის...

ამიერკავკასიის სოხლის მეურნეობის მიწინავეთა თათბირთან დასაშვებებლად ცისკარიასთან.

— ახა დაწვრილებულს მიივადებოთ, რა უფრო იქი—სოხიერ ბიჭებმა.

ვასილია ბერი ხანტერისთვის უსაბო მათ. განსაკუთრებით თუხანაკა ნ. ს. ხელმწიფის მიერ შენარჩუნის სახსოვრებზე.

შედეგად მიხმინიერების წელს უფრო მხოკადი პირიდან დასაშვებებლად მისი იქნებოდა სკალა XXII და სურათების უკან XXII სურათების დასაშვებებლად ვაგებობაში სიმინდი დაიბინა 380 ჰექტარზე და მიიღო ნაუბის ფართობის თვითურად ჰექტარზე მიიღონ 65 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი.

ვაგებობის ამ ნაწილ დღებში სოხლისხვერ მარცხიდან ცხოვრობენ შედეგად მესამინდელი. ახლანის ეილზე იწყება დაიდა ლაშქარისა მინდობის დიდობის მიმავალი გამარჯვებისათვის...

ამიერკავკასიის სოხლის მეურნეობის მიწინავეთა თათბირთან დასაშვებებლად ცისკარიასთან.

— ახა დაწვრილებულს მიივადებოთ, რა უფრო იქი—სოხიერ ბიჭებმა.

ვასილია ბერი ხანტერისთვის უსაბო მათ. განსაკუთრებით თუხანაკა ნ. ს. ხელმწიფის მიერ შენარჩუნის სახსოვრებზე.

შედეგად მიხმინიერების წელს უფრო მხოკადი პირიდან დასაშვებებლად მისი იქნებოდა სკალა XXII და სურათების უკან XXII სურათების დასაშვებებლად ვაგებობაში სიმინდი დაიბინა 380 ჰექტარზე და მიიღო ნაუბის ფართობის თვითურად ჰექტარზე მიიღონ 65 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი.

ვაგებობის ამ ნაწილ დღებში სოხლისხვერ მარცხიდან ცხოვრობენ შედეგად მესამინდელი. ახლანის ეილზე იწყება დაიდა ლაშქარისა მინდობის დიდობის მიმავალი გამარჯვებისათვის...

ამიერკავკასიის სოხლის მეურნეობის მიწინავეთა თათბირთან დასაშვებებლად ცისკარიასთან.

— ახა დაწვრილებულს მიივადებოთ, რა უფრო იქი—სოხიერ ბიჭებმა.

ვასილია ბერი ხანტერისთვის უსაბო მათ. განსაკუთრებით თუხანაკა ნ. ს. ხელმწიფის მიერ შენარჩუნის სახსოვრებზე.

შედეგად მიხმინიერების წელს უფრო მხოკადი პირიდან დასაშვებებლად მისი იქნებოდა სკალა XXII და სურათების უკან XXII სურათების დასაშვებებლად ვაგებობაში სიმინდი დაიბინა 380 ჰექტარზე და მიიღო ნაუბის ფართობის თვითურად ჰექტარზე მიიღონ 65 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი.

ვაგებობის ამ ნაწილ დღებში სოხლისხვერ მარცხიდან ცხოვრობენ შედეგად მესამინდელი. ახლანის ეილზე იწყება დაიდა ლაშქარისა მინდობის დიდობის მიმავალი გამარჯვებისათვის...

ამიერკავკასიის სოხლის მეურნეობის მიწინავეთა თათბირთან დასაშვებებლად ცისკარიასთან.

— ახა დაწვრილებულს მიივადებოთ, რა უფრო იქი—სოხიერ ბიჭებმა.

ვასილია ბერი ხანტერისთვის უსაბო მათ. განსაკუთრებით თუხანაკა ნ. ს. ხელმწიფის მიერ შენარჩუნის სახსოვრებზე.

შედეგად მიხმინიერების წელს უფრო მხოკადი პირიდან დასაშვებებლად მისი იქნებოდა სკალა XXII და სურათების უკან XXII სურათების დასაშვებებლად ვაგებობაში სიმინდი დაიბინა 380 ჰექტარზე და მიიღო ნაუბის ფართობის თვითურად ჰექტარზე მიიღონ 65 ცენტნერი სიმინდი მარცვლი.

ვაგებობის ამ ნაწილ დღებში სოხლისხვერ მარცხიდან ცხოვრობენ შედეგად მესამინდელი. ახლანის ეილზე იწყება დაიდა ლაშქარისა მინდობის დიდობის მიმავალი გამარჯვებისათვის...

„ქვეყნის მომავალი“

მისიანი ჯილბაბი მარტოხელნი

ფელიქს მუშივი, კამერუნის ხალხთა კავშირის თავმჯდომარე, სიყვალის წინ ხელით ანიშნა მის თანამებრძოლსა და მეუობას კინგ ახელს ლეონი კამოხადაროვი.

— მე მომეცა საფრანგეთის კოლონიზატორთა ტერიტორიული ორგანიზაციის—წოდება ვარსიან წევრება, მე გვედები, მაგრამ მტკიცედ ვარ დაწინაურებული, რომ კამერუნი, აფრიკა მალე სულ მიიღიანად თავისუფლად ამოსუნთქავს... კოლონიზატორთა გუნდს შეძლებს მისი დღევანდელი ცხოვრებითა—მეტივე ამ სიტყვების შემდეგ არი დასაჯო. ახლის თვალდასწრე უკმარის არავის ამასთვის განაზრგებულ წინაშე და ტექნიკურის მიერადა საკარგულად და გასაყვარის ის იყო, რომ აქ კერძოში, ამ უმთავრეს ნიერტალურ ტექნიკის დეპარტამენტს წარადგინო არ მოუხდა. ახლმა დასაწყისითა ითანის კარგის გულხა და ვინმეს მოსაშუალებლად დაჰმარტა. მისი კვირის არავე გამოხატულია, ვარა და მომავლისა.

— ჩემი კინგ—წინარაღ თქვა მუშივი.—წერათვის ესაინა... მე სხვა ვერაფერი გადავარჩინე ესათვის ვინმე მოვლად... წერასოდეს წუ დაიფრეხეს არცა, რე დაიფრეხეს, რომ გველი მხოლოდ კანს იკვლეს და არა ზენს... აფრიკა... აფრიკა... უკან აფრიკელ ხალხთა ტერიტორიის, თავისუფლად-სათვის გამოხატული ბებინძობისა და ღღერის უწყასებელი სიტყვები იყო. მთავრად ლაგეშიმ ექსპრესტა გამოიტანა დაჰმარტა: ფელქს მუშივი მოკლულა კორობისის საწმინდათი.

კოლონიზატორება მოუწაღეს ეს იტალიათმობელი წლის ახალგაზრდა შეუღებულ მეზობელი, დიდი ნიჭისა ვერტრისა და ნებისყოფის მქონე ადამიანი. დარწმუნებული იყვნენ, რომ სასტიკი ციხარობი ისინი აფრთხელ ხალხებს უწყაშინებდნენ, მუხლებს მოადრეკებდნენ, მაგრამ შეეცდნენ ბატონი იმპერიალისტები. 1950 წელს გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კავშირე გაიღო ახალი აფრიკის თხოუბები და მოკლე დებულები სახელწოდების წინაშე.

ამ ქვეყნის შორს კონკრე იყო თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობისთვის ბრძოლში კონკრეტულ ხალხება ზედა სისხლი დაღარა. 1958 წლის დეკემბერში ბატონის ღუშუმება აერის აფრიკელ ხალხთა კონფერენციად დაზარებულ შემდეგ განასახლავ კონკრეტის ნაყოფიანობის მიზანთა მიზანთა ხალხის გაერთიანება და ორგანიზაცია, მათი ცხოვრების განსაუკურებელად, კოლონიზატორებისა და ადამიანის მიერ ადამიანის ექსპლოატაციის დღევანდელია. მაგრამ სწორედ ამ მიზნის განხორციელება ამ შედეგად ნატოს კოლონიზატორთა გვეგებში. გვეჯმა კინი შეუცვალა. 1950 წლის 30 იანვარს, როდესაც ლეონი-ფელიქს აფრიკელი, სინარული აღსაყვანი მღეროდნენ ახალ სიმღერებს „დამოუკიდებლობა ჩაჩაჩა“, როდესაც ქალები ტურებში გასმობდა ტანტუბების ხმა, ნოუ-იორკში დაჰამარტულდნენ ფრთხილ ქვეშევარული ბანდიტები კონკრეტული დასახლები ჩაჩაჩაბის გვეგებში ადგენდნენ. იტიდან სიმწე კონკრეტის ტრადეცია, როდესაც უმაღლესი წარტრეცია ფრესპოლაციის კანონური მთავრობის ხელმძღვანელის ბატონის ღუშუმების და მისი თანამებრძოლების დახვევა ტანტუბები. მაგონებდა საუბარი დასავლეთ ცხოვრებელი ბავშვის ვერტორი კორკისხალხების სტალინიზმად აზიანს და აფრიკის ქვეყნების სოლიდარობის პირველ საბჭოთა კონფერენციის შემდეგ, კამერუნის წარმომადგენელი ჩაქოვე ამ კორესპონდენტის აღმუშავებითი უკმარისა:—

— თქვენმა ბატონებმა მოკლეს ჩემი ფელქსი... იყოფო, მალე ჩემს ქვეყანაზე დასავლეთი დასახლებულია... მოკლეს და ჩემც დეკლარაცია მუშივი შეკლულეს...—მამინე კორესპონდენტმა ირონიით თქვა:

— მუშივი ამ იყო თვითალური პიროვნება. ის მხოლოდ ტექნიკიდან განდევნილი უმუშე პოლიტიკური მოღვაწე იყო.

ნებედა არავემტობი იმართლებს ახლა თავის ეს უბალერული კორესპონდენტი ღუშუმების აფრიკის დამოუკიდებლობის, პარალელურად მიერ არაფერი კანონიერი გემარტობის-მისინტის იყო, ვის შეეძლო დათვლინების იმპერიალისტთა პარალელურტარიზმს მიმართ,

სტალინიზმად კონფერენციის დროს სუდანის წარმომადგენლებმა ახლელ ომარმა დასავლეთის კორესპონდენტებს მოაგინა ამერიკის მთავრობის შეტყუების სახელგანთი მოტაწის აბრან ლინკოლის სიტყვები: „შეუძლებელია ცენტრის ხელით მოტყუება, შესაძლებელია ზოგირებით სულ მუდამ ბატონი, მაგრამ შეუძლებელია სულ მუდამ ყველას მოტყუება...“ (ხა-ლია, რომ ლინკოლის ეს რჩევა დაიწვევებულ აქვო ამერიკაში).

ფეოტიკური შეტყუების უკრე ვიდრე ცდილობენ დაარწმუნები აფრიკელითა თაიანი აფრიკელი მეგობრობაში; მაგრამ როგორც იტიყარი, ტექნიკის მოკლე ფუნქციის იქნეს.

ახლელ ომარს დასავლეთის კორესპონდენტი შეეცალა. მან თქვა, რომ ამერიკის იმპერიალისტების „გულ სტეკიანი, როდესაც აფრიკის, აზიისა და დათინური ამერიკის ხალხთა ტანტუბს შედარებენ.“

— უფლი მეგვება, როცა ასეთ ტექნიკის შეგებობაში!—თქვა ომარმა, ამიღო ბატარა რეგული და წაი-

ფელიქს მუშივი

კითხა.—მხოლოდ ამ უწყასებელ წლებში ამერიკის მონოპოლიზების პირდაპირი ინვესტიცია აფრიკის ქვეყნებში იუქვერ მტად გაიზარდა და ახლა ორ მილიარდ დოლარს აღწევს. 1946 წლიდან 1953 წლამდე ამერიკელმა კოლონიზატორებმა აფრიკელთა ექსპლოატაციის შემდეგად 1.5 მილიარდი დოლარი ჩაიყვანეს.

— მოიცა ერთ წუთს, ომარ!—შეუწყებელი ახლდეს ლაპარაკი უკანის წარმომადგენლები იბრავინ მეუკობაში.—მე მინდა ამ გატყუებულ თვალში აფრიკელი, აი, რასა წერს ამერიკის ცენტრალური აფრიკის წინაშე უკანის საზღვრით უღუნვე მუშებარების... ის ძალიან შეუღებულადაა ბავშვისათვის, რადგანაც აქედან შეიძლება კონტრიბუციის წარმოება ის შემთხვევითი. თუ დასავლეთ ცვროს მტკიცების მიერ ნიერტ-ჩვეულებული იქნება სამშვიდრო მოქმედების დროს... დასავლეთი არ სურს განიარაღება, რადგანაც თქვენც კიბალი სისხლი ჩაახშობი აფრიკელ ხალხთა ერთგულ-განსამაჯილულებელი მოძრაობა.

— მეც მიხარო, რომ კონკრეტული კამერუნის ხალხის აფრიკელი—აი, რას წერს შეუღებულ შეტყუების აფრიკის კომიტეტის თავმჯდომარე კინგ განტრევი:

— შეზარულ კონტინენტს—(განტრევი აფრიკაზე ლაპარაკის) სასიციხებლ მოსახლეობა აქვს დასავლეთ სამყაროსათვის არა მარტო დღევანდელდანი სტრატეგიული მდგომარეობის გამო, არა მარტო იმიტომ, რომ იქ უხვად არის წველადები, არამედ იმიტომაც, რომ ის ჩვენი უწყასებელი საფარია. აზიის დიდ ნაწილს ჩვენივე დაკარგულია. მხოლოდ აფრიკა შეუღებურია... რას იტყობი თქვენ ამის შესახებ?—მოკლედონდა შეუცითია ჩაქოვე.

— გულდასაღად რომ თქვა, მე არ ვაგინებო თქვენს საუბარში ჩავეჯს, მაგრამ რადგანაც შეუცითებ, ჩემს აზრს გამოვხატავ,—უტყუებელ მე—შეუღებელი შეტყუების ცდილობენ დაიკვირო აფრიკის ინტელიგენცია, ფრანცია, ბელგეცია და პორტუგალიცია აფრიკელი. მაგრამ აფრიკელი ხალხი ამასათვის როდი იბრტვის. აფრიკა უკვე კარგად არიქვე მტეტია და მოყვარეს ეს ასეთი ისე შენდება. აი, მათსინეთ რას ეტყუება ფრანსის ბოლოტონი თავის მოსტყუებაში ამერიკის სენატს „...შეუღებულ შეტყუების დანტრეცელებელ არიან იმამი, რომ... განახორციელდეს აფრიკის საკუთარი მორალური ხელმძღვანელობა...“

— ჩვენც კარგად ვყოფი რა დისია აქვს ამ „მორალურ ხელმძღვანელობას“—თქვა აქამდე ჩემმა მეგობარ ალბერის წარმომადგენლებმა ნოთურდენმა.—წარმოებელი ჩემი დღად წამებულ საშუალებო, იქ რომ ამერიკის ბომბებს სტეკება; იქ რომ ამერიკის ტექნიკის არამოქმედ სიციხეებს აღირთებებს; იქ მონოლიზანტევი ადამიანი, დამწვევლები კონკრეტების, ყოველ დღე უტყუებს გულზე მიწვირო აფრიკელი დაინტრესებელი არიან იმამი, რომ... დასავლეთის სისხლი, სიციხელი და მტეტობა.

მასთვის ამ სიტყვების შემდეგ დასავლეთის კორესპონდენტები ჩაშოცილდნენ ჩვენს ჯგუფს. აფრიკელმა მეგობრებმა გულაინად გაიყვნენ.

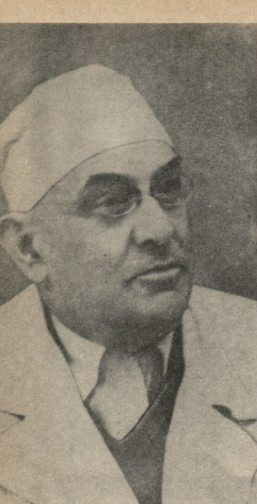
— გასული მეგობრებო,—თქვა ჩაქოვე—როგორ უყვარდათ ერთ დროს კოლონიზატორებს ინტელიგენტების კალბონის სიტყვების გამოგობება ის იმპერიალისტთა „მუშალები“ ამბობდა:

... დასავლეთი არის დასავლეთი, აღმოსავლეთი კი—აღმოსავლეთი და ისინი არასოდეს არ გატყუებენა ადგილებიდანა... როგორ სასტიკად შეეცდნენ იმპერიალისტებმა... აზის შეეცდეს მალევე ირთვები გაზამა აფრიკაში და მალე, სულ მალე ყველა დაჩაგრული ხალხისათვის ამოცა თავისუფლებისა და დამოუკიდებლობის მოცვაველ მუხ.

გამორჩეული აფრიკელი პოეტი მგაი, ახასიათებდა რა კოლონიზატორთა როლს აფრიკაში, წერდა: „ყო კოლონიზატორებმა ჩვენ გამოგვიტყუანეს მოქმედებები და ბოთლები, ბილია და დღემ“.

შენ მართალი იყავი, ჩემი აფრიკელი მეგობარო! კოლონიზატორები ფუნქციონირებენ როდი არიან. მათ არ შეუძლიან, როგორც შეზარულ ნიერტს, სინარული მოახლოებისას დაიწვან სუფენი და შემდეგ განიყვანონ სულ ახლდნენ.

მალე, სულ მალე აფრიკის ღამაზე კარგაზე იქნის ასობითი იქნება წარწერილი: „ამ მართია კოლონიალიზმ“.

ლენინური პრინციპის დარღვატი პროფესორი ნიკოლოზ ანთოლავა

უკანასკნელ წლებში საბჭოთა ქართველთა დიდი მიღწევები აქვს ეს ძირითადი შედეგები გულ-მკერდის ორგანოთა ქირურგიული მეთოდებით მკურნალობის. ჯერ კიდევ ახლო წარსულში გულ-მკერდის ორგანოები— ფლტები, გული, შუასაყარი, ქირურგებისათვის აკრძალულ ზონად რჩებოდა. მედიცინის უკანასკნელი წლების მიღწევებმა— ფლტებისა და გულის ფიზიოლოგიისა და პათოლოგიის ღრმად შესწავლამ, გატუკივარების სრულყოფილ მეთოდებისა და შოკის საწინააღმდეგო ფიზიკური ღონისძიებების დამუშავებამ, ანტიბიოტიკების აღმოჩენამ, ოპერატიული ტექნიკის გაუმჯობესებამ, აგრეთვე ქირურგიული კლნიკების სპეციალური ამბარტებითა და ინსტრუმენტებით გადამდრებამ— ქირურგის შესაძლებლობას მისცა შეეკონტროლებინა ამ აკრძალულ ზონაში, ამის შედეგად გულ-მკერდის ორგანოთა ქირურგია ხელშეწყობილი გახდა საბჭოთა კავშირის მრავალ კლინიკისათვის.

სტარტეგიაში, გულ-მკერდის ქირურგიაში თავდახმონ მიღწევებმა მოიპოვეს, ჩვენ გვიან ვამბობთ იმდენი, რამდენსაც ხელმძღვანელობს საკავშირო სამედიცინო აკადემიის წევრი, პროფესორი, მეცნიერების დამსახურებული მოღვაწე ლენინური პრინციპის დარღვატი პროფესორი ნიკოლოზ ანთოლავა.

პროფ. ნ. ანთოლავა ოპერაციის დაწყებამდე ექიმებს უხსნის ავადმყოფის მდგომარეობას.

პროფ. ნ. ანთოლავა ოპერაციის დაწყებამდე ექიმებს უხსნის ავადმყოფის მდგომარეობას.

ს ი ბ რ ა ს ლ ი ს

პროფ. ნ. ანთოლავა

ბის პრემია. ანთოლავას მონოგრაფიები ოპერაციული ჩირქ და ხლოვარქ ენებზე. ნ. ანთოლავა ოპერაციული წელზე მტკია ფარგოდ მუშაობს ხალხის საკეთილშობილო და ამ წლებში განაგრძობს მისი მუშაობა ათბისთი ავადმყოფთა გაკეთა მრავალ ურთულად ოპერაციით, ვადარჩნა უმარჩის სიცოცხლე.

ფლტების ოპერაციების დამუშავებისა და პრაქტიკაში მათი დანერგვისათვის ნ. ანთოლავას საბჭოთა კავშირის სხვა გამოჩენილი ქირურგებთან ერთად მიმდინარე წლის 22 აპრილს მიენიჭა ლენინური პრემია.

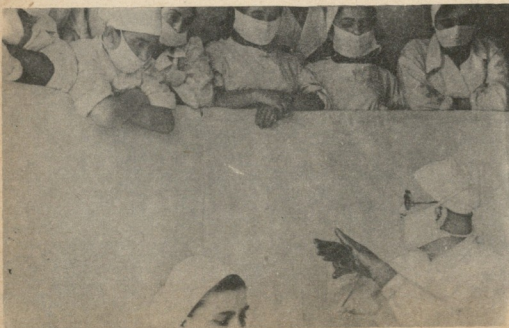
გენკლორების მრავალფეროვნება. ნ. ანთოლავას მეცნიერული მოღვაწეობა უკანასკნელ ხანში, როდესაც იმდენივე სპეციალური საავადმყოფოსა და ტრანსპორტის სახაზე შეიქმნა უკლებლივ ოპერაციის ქირურგიის ცენტრი.

კლინიკა მოწყობილია ურთულად ქირურგიული ოპერაციებისა და ხელმძღვანელობს, რომლებიც ავადმყოფთა გულ-მკერდის ორგანოთა ავადმყოფების დიაგნოსტიკისათვის. ქუ მიმდებარე ახალგაზრდა ქირურგები ქალხს და ენერგიას არ ზოგავენ ადამიანის სიცოცხლეს განსწრებლად. კლინიკაში ვხვდებით ავადმყოფებს, რომლებიც ჩამოსული არიან რამდენიმე წლიანი მრავალჯერადი რაიონებიდან, საბჭოთა კავშირის სხვადასხვა ქალაქებიდან და შეუძლია მათი მკურნალობა და აღდგენა. კლინიკის მრავალფეროვნება აქვს გულის იმდენად მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი).

ავადმყოფთა მრავალფეროვნება. ნ. ანთოლავას მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი).

ავადმყოფთა მრავალფეროვნება. ნ. ანთოლავას მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი).

ავადმყოფთა მრავალფეროვნება. ნ. ანთოლავას მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი), ჯერ შეიქმნა კლინიკის მრავალფეროვნებას (მეტაბოლიზმის სტენოზი).

ეროვნული
ბიზნირობის

პირველი კოსმონავტი, საბჭოთა კავშირის გმირი
ორი ადრისის ძე გგაგარინი

1. პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელები ი. ა. გგაგარინთან და მისი ოჯახის წევრებთან ერთად.
2. ოფრი ადრისის ძე გგაგარინი, მისი ცოლი ვალენტინა ივანეს და შვილი ლენა.
3. ი. ა. გგაგარინს კოსმოსიდან დაბრუნების უღაცავე კოდეგები.
4. გგაგარინი თავისი შვილით ლენით.
5. ჩაუქრა გაფრენისას.
6. გგაგარინი კოდეგებთან ერთად ავტობუსით მიემგზავრება გვიანტურ კოსმონავტიანსავე.

გარის ორის ზინჯვანებუნი

ჩაქვინაქ შლინ 22 აპრილს კავშირითის ოტორიანი პირველი ჩქენ-მა საშობოთი წარმატებით განხორციელა თანაქვსუტ ზინაქლ აკოსოსქე-თიქ აქვანიის ვაქრენა კოსმოსუტ სუქვქენ.

პირველი აქვანიი, ოსმელქე კოსმოსიშე შქექრა აპოს ჩქენი საშობოთის საშქვარე შქექრა, კოსმონავტიანქვინი იქვრა აქვანიი ძე გგაგარინი. შვილი შიქვ-ქვნი აქვანიიანქვანი იქვრა ვაქვარინს გმირიანქვნი. 24 აპრილს ჩქენი საშობოთის ვქექრა—მოსკოვიშე საბჭოთა ზაქვინს ავტობოსქექვნილ შქექვთია მოქვქრა თაქვის ოქვნიქვნი და მანაქე შქექრა—საბჭოთა კავშირის გმირი, ჩქენი პირველქვნი პირ-ველი გგაგარინიქვნი კოსმონავტიანქვნი.—საიქვრი იქვრა აქვანიი ძე გგაგარინი.

საბჭოთა ზაქვინს აქვანიის ოქვრა ვაქვარინის გმირიანქვნი, აქვნილქვნილი შქე-ქვნიქვნი, ოქვნიქვნილ, ტქენიქვნილ, ჩქექვნი, ოსმელქვნილ თაქვანიი ვაქვ-ნი და გქელი ჩაქვნილქვნი კოსმოსუტ ზინაქლ აკოსმონავტიანიქვნი შქენანა და მის განსაკუთრებულ ვაქვნიქვნი.

პირველი კოსმონავტი

პირველი კოსმონავტი

პირველი კოსმონავტი იქვრა იქვრა, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი.

პირველი კოსმონავტი იქვრა იქვრა, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი.

პირველი კოსმონავტი იქვრა იქვრა, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი, ოსმელქვნილი კოსმონავტიანქვნი.

ეროვნული
ზიგლიმოთეპე

საბანტაბოშორისო სივრცის გამოკვლევას უდიდესი სამეცნიერო და პრაქტიკული მნიშვნელობა აქვს. რომ არაფერა ვთქვამთ მის წინადაც მეცნიერებას არა, საკმარისია აღინიშნოს თუნდაც ის, თუ რამდენად მნიშვნელოვანია საბანტაბოშორისო სივრცის შესწავლა მომავალი ატრომონავტიკის მისაღწეველი ტრასების გამოსაცვლევად.

მას შემდეგ, რაც მიმდინარე წლის 12 აპრილს საბ-კოთა კავშირი განხორციელდა კოსმოსურ სივრცეში აღამაინის გაფრენა და მისი უწყებლად დღემარტუ დაშვება, შორეულ პლანეტებზე აღამაინის გაფრენა უკვე არ არის დანტაზია. შირს არ არის ის დრო, როდესაც კოსმოსური ხომალდები აღამაინებითორთ გვს აღებენ მთვარისა და სხვა ცოური სხეულებისაკენ. მაგრამ არსათვის ზეერ კარგად უნდა შევისწავლოთ ის სივრცე და ის გზა, სადაც მოუხდებათ ავტოა ზევის კოსმოსურ მეზარტებს. არც ერთი სახალხო თვითმფრინავი არ გაფრინდება უცნობ ტრასაზე თუ იგი წინასწარ კარგად არაა შესწავლილი. ერთი შეხედვით თითქმის დაკვირვება—რა უნდა შეხედვის თვითმფრინავმა პავრში? მაგრამ, როგორც ცნობილია, ეს აუცილებელია თანდათან საბაგრო თრომობისა დასადგენად.

მიუშვებთ საბაგრო კოსმოსური სივრცის დტა-ლური შესწავლა, რათა უსამშრო გახვადლოთ კოს-მოსური ხომალდების ფრენა. სხვა მეცნიერულ და პრაქტიკულ დაბინძურებასთან ერთად ეს მინაწიცი აქვს ჩვენი მეცნიერ-ტექნიკოსების მიერ მიმდინარე წლის 12 თებერვალს გაშვებულ ავტომატურ საბალ-ნეტაბოშორისო სადგურს ვერტის მიმართულებით.

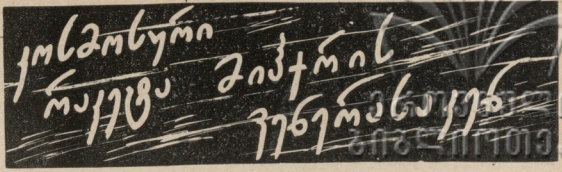
მაგრამ შეიძლება იკითხოთ, თუ რატომ იქნა არ-ჩეულ პლანეტა ვენერა. ის არჩვევნი სრულიად მუ-წინაერიყო იყო, ცის სხეულებიდან მთვარის შემდეგ ყველაზე ახლოს მოცულედ პერიოდში ვენერა იმყო-ფებო. ცოური სხეულებისკენ რაკეტის გაშვების პირი-ზღვი სყოველთისი ტრანაირი არაა. ზელსაყრელი პირი-ზღვი მხოლოდ დღაისის გარკვეულ შეუადრშია. ვენე-რისაკენ ეს ზელსაყრელი შეუადრის თრ თვევდა და მფრინდება დაახლოებით ყოველი ცნარაშტეი თვის შემ-დეგ. რაკეტის სტარტისათვის ზელსაყრელი იყო 1951 წლის დანაწყისი. მარისათვის ასეიო ზელსაყრელი პირობები დაგვება არა უადრეს წელწელ-ნახევრის შემდეგ მთვარისკენაც მხოლოდ გარკვეულ პერიოდ-შია ზელსაყრელი რაკეტის გაშვება, რაც ცხადია, მფრინდება გასულეოთ უფრო ხშირად.

შორეს ვენერაზე არჩვევნი იმიტომ შეერდა, რომ უაღრესად მნიშვნელოვან ყველაზე ხალდები ცოიო ვენერაზე მავალიადა. მუს უფრო კარგად ერცნობ, ვიდრე ვენერას. მიუხედავად იმისა, რომ ზოგჯერ ვე-ნერა თითქმის იოხვერ უფრო ახლოს გვიახლოვდებ-ბა, ვიდრე მზე.

სატრონომებს მრავალი დამე გაუოუნებიათ ვენე-რას არჩებულ იქნა ზოიერი პირობების შესასწავ-ლად. მრავალი თვითრეობია შექმნილი, მაგრამ ვენე-რა დღემდე კრუტად იწახავს თავის საიდუმლოებებს. ვენერას ასეიო საიდუმლოება გამოწვეულია მისი ატ-მოსფერის უხედივი რეზინობით, მასიო, სიმკვრივიო თოქ-მის დედაბნის იფენაა. ჩვენ ზუსტად ვიცოთ მზის გარშემო ვენერას შემოვლის პერიოდი, კარგად ვიც-ნობთ მის არბობას, მაგრამ არ ვიცოთ თუ რა პე-რიოდით ბრუნავს ვენერა თავისი ღერძის გარშემო, ვინაიად ღერძობობის გამო ვენერას ზედაპირის-ათვის ჯერ არავის შესულებია.

შორეს მისი ვითებშია გადატარებულეო წარბოდ-გენა იქონის ვენერას ღერძობის სიმკვრევე: აღ-სანიშნავია, რომ როდესაც რაკეტებიდან გადაიღეს დღამაისის სურათი 1950-200 კილომეტრი სიმაღლე-დან. მიუხედავად იქნა დღამაისის გამოსახულება, სადაც ატმოსფეროსა და მასში არსებული ღერძობ-ების გამო დღამაისის ზედაპირის არც ერთი დეტალი არ გამოჩნდა.

როგორც ცნობილია, ჯერ კიდევ ირასი წლის წი-ნათ (1761 წ.) დღამინოსიგმა აღმოაჩინა ვენერას ატ-მოსფერი. სტეტირული გამოკვლევები გვიჩვენებს, რომ ვენერას ატმოსფეროს ზედა ფენებში (იხ ვენებში, რომლებიც მოთავსებულია ღერძობების ზეითი) განე-ზადი შეიძლება იყოს დღამაისის მთელ ატმოსფე-

ბივი ქიიჩქელია

რომი განებალის შემადგენლობის არა უმეტეს ერთი მეთასხელი. სამავერიოდ დიდი რაოდენობით მოიპოვე-ბა ნახშირორგანების გაზი. მარტან წყლის ორბიქლე აღმოაჩინეს. ნახშირორგანების დიდი რაოდენობის არსე-ბობა და მცირე რაოდენობით დასტადიასა, გვაძლევს რეზინებს, რომ ვენერაზე არ უნდა იყოს პირობები ცოცხალი ორგანიზმების არსებობისათვის. ზოგი მეც-ნიერი კი იმ ზრისაა, რომ ვენერაზე შეიძლება ახლა მდებარეს სოიუსების წარამოშობის პრექტი.

ვენერაზე რაოდლეკვირებები მიგვიითობენ იმაზე, რომ მის ატმოსფეროში ხდება ძლიერი ელტტრული გაშვებები მსათვის დღამაისზე უკმა-უბილათა. მხოლოდ ათასჯერ უფრო ძლიერი ვიდრე დღამაისზე.

ყველა ეს ცნობა ეტება ვენერას ატმოსფეროს ზედა-ფენებს, მაგრამ რა სიმაღლეზეა ეს ფენები ვენერას ზედაპირიდან, ჩვენთვის უცნობია, რადგან არ ვიცით მისი ღერძობების სიმაღლე.

და აი, ამ საიდუმლოებით მოცული პლანეტისკენ წავიდა კოსმოსური რაკეტა. ამბობთ, რომ მივიღე-მოსფერი აღტაკებიო ლაპარაკობს ჩვენი მეცნიერ-ებისა და ტექნიკის თვალსაჩინო წარმატებაზე.

ზომი კამ ვინეკაზე

ვენერას დიამეტრია 12,5 ათასი კილომეტრი, ე. ი. დღამაისა და ვენერა ზომა-წონით თითქმის ერთნა-რები არიან. ვინაიდან ვენერა გასცლებით ახლოსაა მისთან, მას მზე ორჯერ მეტი ინტენსივობით ახლოსაა. მეცნიერები ფიქრობდნენ, რომ ვენერაზე ტემპერატურა შეადგენდა 60-80 გრადუსს. მაგრამ საბჭოთა მეცნიე-რებმა ა. კოზინმა და ა. სალომონოვიჩმა რადიოდე-ვირებების შედეგად დაადგინეს, რომ მზე, როცა ვე-ნიტრია, ვენერაზე ტემპერატურა აღწევს 300 გრადუ-სამდე. დამით კი, ოაბათ, 0 გრადუსამდე ეწეება.

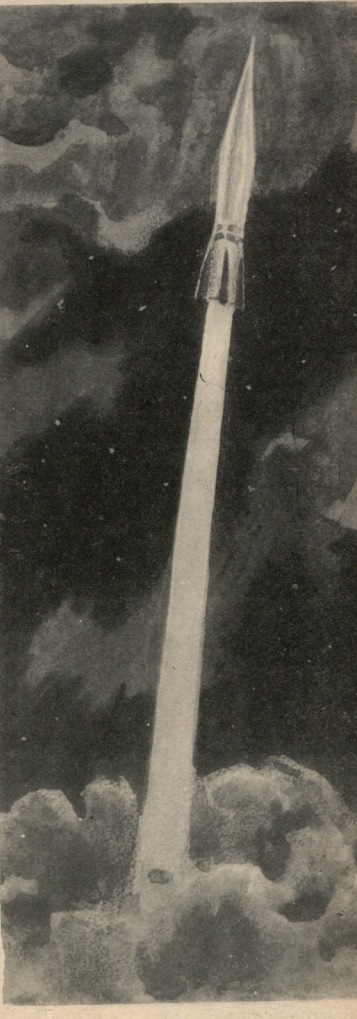
ვენერაზე ღერძობები არასოდეს არ თვინებება. ვაიო-ჩენილმა საბჭოთა მეცნიერმა მ. მარბაბოვიჩმა 1949 წელს გამოთვლა მოსაზრება, რომ ვენერაზე არსებობს უზნა-მზარეო თვინე. 1955 წელს აწვე დასვენებულ მიოდენე ამერიკლე მეცნიერები მეზულ და უბაი. 1950 წელს კი ვენერას ატმოსფეროში წყლის ორბიქლე შეამჩნეს, თუმცა დღემდე ზუსტად არაა გამოკვეული ამ ატ-მოსფეროში განებალის რაოდენობა.

ამერიკელმა მეცნიერებმა 1932 წელს მოიწვდ ველსი-ნის ოსპერეატორიაში აღმოაჩინეს ვენერას სტეტირული არჩებულეო ფრთოი ზოლები ეს კი მიწობის მასი, რომ ვენერაზე ღერძობები ზემოთ დიდი რაოდენობით არის ნახ-შირორგანების აირი. სილი ღერძობულია ტვემით უნდა იყოს განებალი და წყლის ორბიქლე.

ღამით ვენერაზე (ეს 50-ჯერ უფრო მათელია, ვიდრე დღამაისზე) ეს აღმოაჩინა საბჭოთა მეცნიერმა მ. კოზირევიამ.

მეცნიერებს დღემდე ძალდინ ძუნეი ცნობები მოგო-ცებათ ვენერაზე-ამ ღერძობიან და გულსამხვეულ პლა-ნეტაზე.

და აი, როცა ვენერასკენ მიფრინავს საბჭოთა ავტო-მატური საბანტაბოშორისო სადგური, გვეჩვენა სულ მალე გავევიდავანებს თავის საიდუმლოებებს მფრუსენი გახვეული პლანეტა.

ჩვენი ჟურნალის 1957 წლის 5-8 ნომერებში იბეჭდებოდა ორდღიანი მითხრობის ადგილობრივი მოტივები.

სიონის ტანჯილიდან გაიტაცეს უნიკალური ნივთი, ლეონიძის ხატი. სამებრიო განყოფილების ტრეზინში ტანჯილი შემთხვევით ნაპირზე დაწვინეს ბილეთის სახელწოდებით მიანგრებ მხარცელებსი კაცს.

მხარცელებსი, ბოშა მომღერალ მამაკაცებს, თავიანთ წრეში ავიდ ჩაირთვილი ვინმე რასის მინდობილი. რასის სახარისო მიწვევა ხატი. სამებრიო განყოფილების მუშაკნი გაიტყვებნენ ქალის ცეკვის და ხატის ხელები ჩაიკვებნენ. ერთ-ერთი მათგანი, რომელიც რასის თავისი ბიძა-სული ჰქონდა, ცველაგონში გამოტყუდებულ ქალი, ამხელს იმ გარეგნებს, რომლებსაც დარჩენილ ზუსს ავიღებს იგი.

ხატი ტანჯის გადაცემა, მოხარება დამნაშავე ჯერ კიდევ არ არის შეკრებილი. ასე ამოგვჩვენებს მითხრობის პირველი ნაწილი.

გმებულად მოითხრობის მეორე ნაწილი.

განათლებლები

მ რ ე ლ ე ბ ე რ ე ა ნ ი ა

მ ო თ ხ რ ო ბ ა

მ ა რ ტ ი

ამ დღივ კაცის ასეთმა თავშეუკუთმობამ განაკვირა. ნათელი წინ გავეწარა, რომ თვალში ჩამხვდა, საცუდური მეოცა, მაგრამ მისა დაღმდამა, ზანტად მოღლიდალ თავებმა მიბნირეს ეს, შენ ფიცობ, მაგრამ ახლა, ერთი დღეც გაეკეთე. შედეგი, უფროსიც იყავი, ჩავერბა.

უკანდაბრუნებულმა შესაცვალელი შეცვალე და კბის ავიკვი. პირბახის შეხის ხმა მომხმნა.

თუცა საფეხურს საფეხურზე ვიცილი, მაგრამ რატომღაც ვცივდი, რომ უკან დაბრუნება მომიხდებოდა. და მეც არ ეტანობოდი, არ მინდოდა ასე უსუსულო გაველიდი უფროსი და მეგობარის, რომელთანაც ბევრი ჰქონდა და ვარსი მჭირდა ვამოხედი. არც მას, ვამოცდილ რატომღაც შევედი მტკავ სერიოზული რეჟიდან დაბრუნებულ ხელკუთხისაღვის არავეტი ციხას.

კიბის თავზე მაგარ გუმჯავ მიგუხაროდა. იგი მხედრულად გამოემგნა თუ არა, დაღმდელ ნაქონის ხმა მომხმნა. უფროსი მიმხმდა. სწრაფად დავიკვი კიბზე შენც წაბოხვალ, ამოსახა მანი პირბახისა და ზღერბულზე შენდარი დიდად შეურბულად, მანქანასთან მივიდა. უხეშდურულად თინავი დიმილი ვყინა. "ფრისის" საფეხურზე ცალი უფხი შედგა. ტყავის შავი ტურთუკის ვიხიბე უღელის ჩაიწყო და მხრებზე შეცივებულეთი წინ წაბოხილი.

— მართალი ვთხრობ, ისეცად მომხმნულს, კიდევ შენი საცუდურების მოხმნა... — ეცილანად ჩაიყინა, მერე პირბახისა მიუბრუნდა, მძილიდან დავექითი, უხმანდა და მანქანის კარი გააღო. — სად მიდივარ? — ვკითხე, როცა ჩვენი მანქანა თავისუფლების მოღადაზე გასალიდა. — მტკავ სერიოზული დანაშაულის ადგილზე, მაგრამ ჯერ თქვენი მუხარკო-

ბის ამავე მინდა მოვისმინო. — ის იქვე მიღწეული იჯდა. და "ფრისიდან" მტკავ სერიოზული იცქირებოდა. "მტკავ სერიოზული დანაშაულები" გულზე წამოხმნა.

სულმოუწყობელი მოვეკვი ცველაგონი, რაც თილისონის ხარკუთხედზე დაღმდებულ ლეონიძის ხატს — ამ განცუდელ ამისი მოყოლა მტკავრებოდა, რომ შერე ანისი შემთხვევა მომხმნა, იქნებ თავანტყუნი, სისუთათი, მაგრამ ახალა, სამტყუნი.

უფროსი სულანაშალი მისმუნდა, თავს ცველაგონი ვუწვიმე გულწრფელად ვაიღამა, სილხა ბუბუკი, კარავად გიშუ-შეათათი, როგორმაცა. ერთ ხანს დუბდა, მერე თავებზე მოტყდა და მე მიმოხრუნულა.

— ნიღბისთვის ქალზე უნდა ვთქვაო. როგორც ჩანს, წყალმარბული არ უნდა იყოს...

საქართველოს სამხრეთ გზაზე გემბრილი "ფრისის" მუღაბაში ვაიარა და თილისონის საზღვის გასცდა. სიბოლო მტკარი თიბოციდათ აჩვენებდა უფროსი მხამარულად და იჯდა. პირბახისა და მინარესი შუა გაიწოდელ ზუსს ვასცეკვი.

გული არ მიმეწეოდა, სანამ უფროსი ახალ შემთხვევებზე ხმას ამოიღებდა. პირბახისა მიუხედავად, ვერაღებდა გამახვილებული ქურულად მოიხედვდა და ავადმყოფეთი ამითხრობდა ხოლმე. მაგრამ უფროსი უფროსი არ ამოიღო. მერე, როგორც იყო, სიბრე დაარავი, მაგრამ იმარე, რაც ეწარ არ ვგასვენებდა, არავეტი უტყვის. ახალად სიბოლო მტკარის შეველი თვალთ, როგორც მიმაქამებ, ბრტყილ, მუტყია მძილდს და როცა მანქანამ მივილი სისრულეთი გაიწვია, უფროსმა ღრმად ამოისუნქა:

განყოფილებაში შესაცვლელ კართან მივსული ვამხვებოდა. სანამ მინდაშეიქონის ჯიხს ჩრქნისა სიკვრივად თავისი მინდობი მივიღებოდი. ვლადიმერის სამუსიკო მისდელ მოსწონის, ის რატომღაც განყოფილების უფროსის აფხომანქანასთან იდგა დაღმეტილი და მოვიცის შემსახლებოდა.

— როგორაა საქმე ხომ მშვიდობა? — ვკითხე და მანქანადა გადავიდი. შემოხმნა. თუცა ვაიღამა, მაგრამ შეატყვე, რომ გულზე მშვიდად არ უცემა.

— ემ, მშვიდობა არა... ამათი... — მოსურბებდად შევიგინა და ხელი უთმოდელ ჩაიწვია. ჩემთვის შეგარა იყო, რომ ახალი დარდი შევეტყა.

— რა იყო? — ამ დღულაობის სტახის და საიღოვი დაიკარგავია.

— როგორ?

— წუხელ სახლში "მივიცელო", დღეს ვაფეხებულ მივიცეოხეთ, მაგრამ სახლიდან არავინ გამოვიდაო.

— მერე?

— არც ფილარმონიაში იციან სად დაიკარგენო.

ერთ ხანს ხმა არ ამოიბოლა. — ვაი, სირცხვილი! მათ თანამოსამეკებს უკრიათიბ ვებებდი, ცველს ერთად აყვანა მელი გულში და ისინიც კი დეკარეკეთ, რომლებსი დაბატობრება ყოველ წუთს შეეჭაფო. ჩვენს მეთავალურებესაც რომ "უყოჩლიანია!"

გულმღერული უსიტყვიდ ვეგებრებოდი, ცოტა ხნით ჩვენს სამუშაო თიბინი განცალკევება მიმინდა რატომღაც. შესასვლელს მივიახლოდი და უფროსსაც კიბის უკანასკნელ საფეხურზე ჩამოვიდა ფეხი. მომხალმა, ხელი გამომიწოდა, მაგრამ უხერხულად შეიშეშნა. ნამადაღმადე გაღიშებულმა მითხრა: ალბათ ცველაგონი იყო და ჩემი ნაპოვითი მანქანისკენ ვასწია.

— დიან, ცველაგონი, ავედვენი და განავრებ... პირობებშიმდებს ვებრტყობ და ამავე დროს დანაშაულს ჩავდივართ...

— თუ ღებრი ვეწმის, ნუ დილითი-ფრისის... გაღმეტიდელ მცხებედ და შეუბღი შევირა.

სობდენ ჩვენი. გათვლილ ძეგების საფუძვარი ბილიკ ვინოლად ჩასვა უფროსი. მე და ლულიძე უკან გავყუ- ვით.

— მოკლედ, ოცდახუთი წლის, ტანდალი, შავგვრამი მკითხველი დას- დისილი მალე შეხებუ ნაწილობა მავი კულდელი უხვად დაფორდა. გავით- რებულ სახეზე მტრადილი დილი შერ- ჩნდა. უხვ ტურის ისე გამკრძადად აწვიდა, თითქმის გუგუნებდა: ეს, ცოც- ხალს დიდი მონაშლელობი, თორემ მკვდარი თქვენი პატრონისა რადაც მიწა- და. კიხვად ჩამოქრული ფეხებზე ხორ- ცისფერი აბრეშუმის წინებიც და ამე- ვრდ მოძორი ფეხსაცმელიც კვდა. შეჩ- დისფერი პალტო ისე გაქვიადა, თითქმის დასისხლებლა ლილია ფეხებზე და ამ შე- დრო აიგულე წამოწილა ისტრუი- ენობის სახეს თოვლით თფორი კოფის საველი უსხვიონებდა. მკვადეგა- მლის მარტენა ხელის არათიუე ოქროს ბუქლი ეკეთა, რომლის პატროსი თვა- ლი გახუფების მიზნადი შუბს შუქზე ბრწყინებდა.

— ოქროს ბუქლი, თვალა, ძვირფასი, — წამოხრულა კვლიდებრმა, როცა ღორ- დლის დადგინდა. — პო, მართლაც — უბასიუე მოკლედ, რადაც ვიცოდი, რომ მას, მიყვალუბ- რის ხელზე ოქროს ძვირფასობიანი ბუქ- ლის ნახვა არ გაკვირვებია. აუკარა იყო: ქალი გაძარცვის მიზნი არ იყო მოყუ- ლი.

ფოტოგრაფს პირველი სურათი გადა- ელი ქალსათვის. ეჭმი ჩვენს მიხვას ელოდებოდა, რომ გვამის საველი დაე- ულოდ შესწავლას მსიგებოდა.

ჭრილობა წყრილი იყო კვდაზე. ხოლო შუბლს ზემო მიზრადი ნაჭვიარის სქული თითო კულული ფარავდა. ტყვის ნაკვეთი მოწივბოდა, რომ პორტმიტ- მელი „ნავანის“ სისტემის რეკლავებით უნდა კოფოლოე შეიარაღებული.

ზემიდან უსულიად დაგორებულს პალ- ტო და შავი ქსოვილის შალის კაბა მი- წიტი დასწორდა. გარდა სასიკვლილო ტრილობისა ქალის სხეულის ძალადობის სხვა ნიშანი არ ეჩვენებოდა. როცა ექიმმა გვამი გადააბრუნა, ქალის პალტოზე, წელს ზემოთ, მამაკაცის ფეხსაცმლის კვლი გამოჩნდა. ეს ნაფუხური ფეხური, მიწითალი ნილადაზე დამტკვრული ლა- ჩის ანაბეული იყო.

— იმ უღმერთის ფეხი უკრავსა — წამოხრულა პირტახიამ.

— გაზოგო ფეხის კვლი — უბრძანა უფროსის სასიყვროე ტრეკტორი გან- ყოფილების ექიმებმა.

ნაფუხური ფეხისა სასტრუქტორი აღ- მიჩნდა.

— ოჰ... ის გაუბატონი მაღალი პრძა- ნაბედა — უფროსის მიუტეტული თვალე- ბილი შემოხვდა.

ფოტოგრაფმა ფეხის ეს კვლიც აღმე- ტა და ფორზე ექიმმა გვამის დაფოტოლე- რების აქტი შეადგინა.

მიყვალუბლის განზარტვის შედეგით. აბრეშუმის ცხვირისაბოქვის და შალის ხელთათმანების მუტი არაფერი აღიჩინა- და.

პირტახიამ ფეხზე ხელჩაწია იპო- ვა. შიგ წყრილობაშიან ერთად ათას ოროსი მანეთი და პირდაპირის ქვეითი ოროსი ლილია ოქროს მიმზე სანაურეი აღ- მიჩნდა. მიყვალუბლის პირდაპირის მოწ- მიოაც ებოჯებო.

— ზინიან ნიკოლოზის ასული კან- ტაკულე... — პატარა, ნაყრისფერი წი- ნიდან ამოიბოხა უფროსის და ნავე- ლიანი ძალითა დადოებდა.

— აღ მეწივარს — გვიხებ მე. — თბლისის საბჭოს საალმუნებლო ტრესტო, მხანავა, ეს უნდოდრი... ჩა- ლდაპარა და ზინიანს გვამს გადახე- და... — თუ მე ვიცი მისი. შიგ ფოტო- სურათი არ არის ჩაყრული... და ვინ იცის... — ეგ მოწივბო თუ მხანავისა, ნა- მდელი მისი იქნება — არ დადაცა ხი- ტრესი დაბატარება ექიმმა.

— რა სურბის მიზეზი? — მიყვალუბლის მარჯვნივ ხელის შე- ვათის ზედა გოჯი გააფრებული ვაქ- ანვე ხელის ფეხს ქვედა სახარბო გე- მარკვება მისებდა, რაც, როგორც მოე- ვდა.

— თბლისის საბჭოს საალმუნებლო ტრესტო, მხანავა, ეს უნდოდრი... ჩა- ლდაპარა და ზინიანს გვამს გადახე- და... — თუ მე ვიცი მისი. შიგ ფოტო- სურათი არ არის ჩაყრული... და ვინ იცის... — ეგ მოწივბო თუ მხანავისა, ნა- მდელი მისი იქნება — არ დადაცა ხი- ტრესი დაბატარება ექიმმა.

— რა სურბის მიზეზი? — მიყვალუბლის მარჯვნივ ხელის შე- ვათის ზედა გოჯი გააფრებული ვაქ- ანვე ხელის ფეხს ქვედა სახარბო გე- მარკვება მისებდა, რაც, როგორც მოე- ვდა.

— თბლისის საბჭოს საალმუნებლო ტრესტო, მხანავა, ეს უნდოდრი... ჩა- ლდაპარა და ზინიანს გვამს გადახე- და... — თუ მე ვიცი მისი. შიგ ფოტო- სურათი არ არის ჩაყრული... და ვინ იცის... — ეგ მოწივბო თუ მხანავისა, ნა- მდელი მისი იქნება — არ დადაცა ხი- ტრესი დაბატარება ექიმმა.

— რა სურბის მიზეზი? — მიყვალუბლის მარჯვნივ ხელის შე- ვათის ზედა გოჯი გააფრებული ვაქ- ანვე ხელის ფეხს ქვედა სახარბო გე- მარკვება მისებდა, რაც, როგორც მოე- ვდა.

— თბლისის საბჭოს საალმუნებლო ტრესტო, მხანავა, ეს უნდოდრი... ჩა- ლდაპარა და ზინიანს გვამს გადახე- და... — თუ მე ვიცი მისი. შიგ ფოტო- სურათი არ არის ჩაყრული... და ვინ იცის... — ეგ მოწივბო თუ მხანავისა, ნა- მდელი მისი იქნება — არ დადაცა ხი- ტრესი დაბატარება ექიმმა.

— რა სურბის მიზეზი? — მიყვალუბლის მარჯვნივ ხელის შე- ვათის ზედა გოჯი გააფრებული ვაქ- ანვე ხელის ფეხს ქვედა სახარბო გე- მარკვება მისებდა, რაც, როგორც მოე- ვდა.

— თბლისის საბჭოს საალმუნებლო ტრესტო, მხანავა, ეს უნდოდრი... ჩა- ლდაპარა და ზინიანს გვამს გადახე- და... — თუ მე ვიცი მისი. შიგ ფოტო- სურათი არ არის ჩაყრული... და ვინ იცის... — ეგ მოწივბო თუ მხანავისა, ნა- მდელი მისი იქნება — არ დადაცა ხი- ტრესი დაბატარება ექიმმა.

— რა სურბის მიზეზი? — მიყვალუბლის მარჯვნივ ხელის შე- ვათის ზედა გოჯი გააფრებული ვაქ- ანვე ხელის ფეხს ქვედა სახარბო გე- მარკვება მისებდა, რაც, როგორც მოე- ვდა.

— თბლისის საბჭოს საალმუნებლო ტრესტო, მხანავა, ეს უნდოდრი... ჩა- ლდაპარა და ზინიანს გვამს გადახე- და... — თუ მე ვიცი მისი. შიგ ფოტო- სურათი არ არის ჩაყრული... და ვინ იცის... — ეგ მოწივბო თუ მხანავისა, ნა- მდელი მისი იქნება — არ დადაცა ხი- ტრესი დაბატარება ექიმმა.

— რა სურბის მიზეზი? — მიყვალუბლის მარჯვნივ ხელის შე- ვათის ზედა გოჯი გააფრებული ვაქ- ანვე ხელის ფეხს ქვედა სახარბო გე- მარკვება მისებდა, რაც, როგორც მოე- ვდა.

— თბლისის საბჭოს საალმუნებლო ტრესტო, მხანავა, ეს უნდოდრი... ჩა- ლდაპარა და ზინიანს გვამს გადახე- და... — თუ მე ვიცი მისი. შიგ ფოტო- სურათი არ არის ჩაყრული... და ვინ იცის... — ეგ მოწივბო თუ მხანავისა, ნა- მდელი მისი იქნება — არ დადაცა ხი- ტრესი დაბატარება ექიმმა.

მართა. ერთ ხანს ნაფიცობული მაღა- ვუბადა. ნელი ნაზიუთი მიმავდა მალე წამოვიყო.

— თუ არ გვებობ, სადაღ აქ ახლოს, რომელია კოლტრენობის ღორბე- უნდა შეუდგეს... — თქმის თავისთვის ჩა- ლდაპარა და უბიდან ანათი ამოილა, დიდაცა ნაწივად პაპროსის მოკვდა.

— ღორბე... — გაკვირვების შედეგად — დაბ, ღორბე. რატომ გაკვირ- ვებ? მახსენს, პატარა უხუბრეც იდეა, აღბათ მელისათვის.

ერთი კოლტრენამდე ვიარე. გზის პირას, მარცხენა მხარეზე პატარა მარ- ტილი ვაჩნდა. უხუბრის ოქმი, მწიწე ვიარაკე ორბიბი მიწის იმეჭებოდნენ. კოჭარას მიაღწევი. უფროსის მასბნე- ლი ობო. სასუველი ტრანს ჩასტყვიადა მამაკაცმა ფურულადან თავი გამოე- ვდა.

თხვი, მავრამ მე რომ გავიხვდეს უფხვბა არა მატყლ-წამოხრულა, ქალი მონე- ლედა... — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

— თუ სწულდები რატ გიბნებობის თვის არა გვაცალი... — გატყობიდა კახილმა, — თვე გიბნებუე უფრო სწორი უნდა სე- რე ნაწივად შეიქმნა.

სინებიათ, მხანავებისათვის დამახასიათ- ებელი ნიშანია.

— თუ ასეა, მავნი მოწივბო მისია, — უფროსმა წინაგვი მე გადამიცა და უსი- ტყველ შეხებულა. ბილიკ ასეა. ათი- იდე ნაზიუე ვიარაკა და შედეა. მე და პარ- ტახიას ხელთ გვინება ვაგვალდობი. სხვებს კი უბრძანა, ისე გუდაღისით და- ათვალეოე შემიხვევის ადგილიო.

ტყვიმს მიღვიძლი იცავდა, ახლოს არავის შეუვხდა. უფროსი ჩოლის კიდე- ვე გადავდა და ერთ ხანს უხვიად გადაეკე- ვიდა ზეგს, სადაც კანტაკულეზის გვამი ეყვანა, მერე ფეხებზე დადგა მიწას.

— დასო, აქ იდეა ზინიან ნიკოლო- ზის იდეა, როცა უკნიდან ტვირა სწო- რელს, წიხილ ჰკრებს და ხვეში გადავ- ვის... — თქვა და ამოიხარა, მერე ესტყე- ვულ შეხებუნდა და უნატკეთისკენ გაე- ვდა.

ჩაქარი ნაზიუთი მიმავალი ვაფიცობუ- ლი გვაკვირებოდა. მიყვალუბმა. გო- მარკვარი გავიკო.

უფროსმა უსიტყველ შევალუჯა, მი- ხელ-მოხვდა და უხუბრისკენ უბოდიშო- ლად გასწავლა. მასბნებულ წინ გაიქცა. ფურ- ვილიან ორი უფროე გამოიტოვდა.

შევიყვინე. მელიორი მალე მოიკე- ვა. უფროსმა გორას გახვდა, ღორბე შევადიდებრა, მერე მასბნებულს დინჯად მიუბრუნდა და უბოხა საიდანაც ვიყავო.

მასბნებულ შემიშვნა. კიორხეკ ხე- ლი გადავიდა, მოუხარავ სახეზე სიცილი- ლად გადაჰკრა. ვაფიცობულებმა შემო- ხვდა, მერე მერე უფროსს გადაიტანა და როცა უფროსის სახეზე გულწრფელი ლილია იყვინა, გულზე მოეჭვა. სწრაფ შევეცდებო.

— ეყოლი, აღბათ, გოგებზე მომაკე-

— სადაურია ის კაცი? — უფროსის მუ- თქმობა დაეცო.

— ფასაურელია, თდლის ქიხიან, ოჩოაურის გვარისა.

— თელი დიდხანს დარჩა შენთან, — ორი საათი მანქ იყო ჩემთან, დიდ- ხანს ვილაპარაკე...

— თელი წავიდა და სროლის ხმაც მოგხსნა, არა?

— სწორედ აბრე იყო. მერე... უფროსი წამოხრდა, მავრამ მასბნებულ- მა მისაწორი, წამოვხდა, ვაფიცობულებ შე- ვადიდ თვალე და მორიდებულ ხშიო გველოცე...

— თუ გვაცალიდაც მე და ჩემს ღორბეს თითო-თითო გოქა არიუთ დაგე- ვლოცე...

უფროსის გაციენა, მასბნებულ მხარე ხელი დაქარა, ახლა არა გვაცალია, სხვა დიდი იფოთი, აღბათ და წინაწილს მიმბახა:

— თელი ოჩოაური არ დაგავიწყდეს. მასბნებულ შეჭრა, უფროსი აედგვნა და ხსნადალ უბოხა:

— ოჩოაური კვლილი და პატიოსანი კაციბა, იქნებ ცილად დასწავნა ვინმე, იქ- ნებ შედილობა იფო რამე — მოუყვებო- ბა მასბნებულს.

(გაგრძელდება ახლანა)

საქართველოს მშენებელი

გიორგი ლორთქიფანიძე

ახე დაწვებულა — თავის დიდ შვილს ხალხა „მამას“ უწოდებს. სულსან ხანა ორბელიანს „საქართველოს მამას“ უწოდებდნენ, „ერის მამას“ — ილია ჭავჭავაძეს, ახვევ დაქვევს უკრიანდობდა ტარას შეგინეს „ბაბუკო“... იმ დღეებდ შრომისა და დამსახურებისთვის, ხალხს დასაფიქრებლად და უფლებადიდურ დასტურებლად ზრდილობათვის.

მეგრამ განა მარტო უკრიანდობათვისა მჭირდეს ეს ხალხის სუფილემუხიანობის მამაკე მებრძოლი, ხალხის პოეტო, აღმაშენი, რომლის ფიქრები და გრძობები ისევე გასაყარად ერქნულა ხალხის ფიქრებსა და გრძობებს? უფრო ჩვენგანისთვის მახლობელი და გასაგებია ტარას მგზნებარე, დაყოლია გულის სიღრმეიდან მომდინარე სუბიმა. თვითონ მე ურჩობადანვე შევიცანო მისი შრომანე, სიმშრომით და ხალხითი ვ. კეთილი“ ლექსები, კოველივის მიზნადვე მისი ძალუბი იყო, ვ. ვაკაცობა, შეგვიტარება, მისი ლექსები ენებავა ხალხისათვის სანამთავდადეგად.

მასობავ, როცა 1939 წელს ტარას შეგინეს სხვისთვის შეიმზევი გვირგვინითი ვამკობი მისი საფლავს, დიდმა მღელფარებამ მოიკცა ჩემი სული და გული. ამ მომენტში შევიგრძენე, რომ ჩემთან ერთად საფლავს გვირგვინითი ამკობდნენ სხვა მებრძოლი პოეტებიც, ჩემი სამშობლოს მეთვლებენ.

ეს გასაცხებია, უკრიანის მომღერლის თვალნი იყო ოდესდაც დაშობილი კავასიონი, სიმოთვის სამშობლოს მამის მიძენილ — თვითმკრებელი, მტკუნებელი, ქართველია ხვედრი მახლობელი და გასაგები იყო მისთვის: მარტოდნვე უკრიანდობადმი როდი იყო მიმართული შეგინეს მგზნებარე მოწოდება: „წაიხელო, დაამხვრეთ ბრკილებსა“

არ შემოძლია არ გაეხსენა 1911 წელი საქართველოში. მამის საგმიოდ აღინიშნებოდა ტარას შეგინეს გარდაცვალების 50 წლისთავი. თარგმანიდნენ და ბედადნენ უკრიანელი კომპარის ლექსებს, ობოლშია, ქუთაისში, კიბორჩხაში, გორში, ფოთსა და სხვა ქალაქებში კითხულობდნენ საგარო ლექსებს, ვაგუთები სპეციალურ გვერებს უძღვნიდნენ ობოლს, გამომოდნენ გამოჩენილი ქართველი მწერლები. ჩვენი დიდი კაცო ვაკე-ვაშლილი მოუწოდებდა: ვამოცილო „კობზარი“ ქართული ენაზე.

ეს იყო სუსხიანი დღეები, როცა მეცნის თვითმკრებელმა ვაკე-ვაშლის, მისი ხალხის თვარში (ახლა მარჯინიშვილის რაიონში) ვაკე-ვაშლი, გამართა სათამაშო სადამო, რომელიც ვაკე-ვაშლის ურთიერთულ და მარტოდ ხალხის მგზნებარისთვის მფინებდაცად.

მეცნის კრება ვაკე-ვაშლი კარავდ მასობავ პოლიციელებით აღვაშემორტყმული ობოლი. ისინი დაწვრდნენ თვარის ახლობლობ, ვაგურებელია დარხაში იო ტარას ლექსები და უკრიანული სიმღერები ვაკე-ვაშლი, ტარას გრძობა აქვდა, ტარას ნული, აუქტირებელი, დარხანდობი ნაფიქო ვაკე-ვაშლი და ქართული პოეზიის პატრონიც აქაო წერიელი. მან უხვრავა უკრიანელების ისევე შევარებელი სამშობლო და მშობლიური ენა, როგორც ტარას შეგინეს უყვარდა ისინი, — მისთვის ეს ექნებოდა საეურობო ჯილდო, ზღუდუმენილი ძეგლი. მცხოვარი პოეტის სიტყვებმა წარუშლელი შთაბეჭდვლება მოვიდნა ცველაზე.

ც ა ს ხ ე ბ ის ქ ე ვ ე შ

გვიანული ნაღვლები ბადა

შოთა ფრხითი, ერცელ ქალაქე
ცაცხე ილია მარტომარტო.
ზურდებოდა მეგრამ განზე
გაქვდა მხრები ფართოდ
მის ქვეშ ვაკე სატრების დიდხანს
ცეკვლია, ექმნი მფრდილი —
სივარდელია დაიწვივა
შეარე ბული კარს მომდარი —
— შორს მიდგარი, — ამბობს ვაკე —
თან მიმეცხა ხვედა მწველი,
უნდა ქვეყნად ზეტალბო
ვაგაბანი შვილი წელი.
— თუ შენ ქვეყნად ზეტალბო
შვილი წელი დასუ უნდა,
არ უფროსო მე სხვა ვაკე.
ყოთ მისული ენაბი თუნდა
ვაგაბა წელმა შეგინა...
— აღლბა — ცხვე ფიქრის ქალი —
დაბრუნებლა შორი მხრიდან
სასურველი შეგინათა...
და გასწია სისხან დილას
ქალღმერთა ქალისაქენ.
თვლინი ვენებო მიზნდელან,
ერთის ლღირითი ლალის ბგვე
უდის, უდის კულის სწორისა,
მეცნის ხეია შეგინდარი...
— აგურ, ვილც მოაწეს შრომა —
მოაკვლევს ცხენს მხუდარი.
— გამარჯვება გულის ვარდო,
ღმერთი იოსი შეწუ შენი!
ამ ცაცხვის ქვეშ მარტომარტო
რას უზიარო ვინმეს ილია?
იქნებ მამამ გამოავადო,
იქნებ დედა ვაგინობდა,
ან იქნებ აქ, სწორედ ამ დროს,
ზებუბი ვინმე ახალგაზრდას?
— მე არც დედა ვამბობარა
და არც მამამ ვამბავდო.

არყო ვინმე ახალგაზრდას
ცხვლები მე აქ სწორედ ამ დროს,
შეიღმა წელმა ვაგაბა
იმ წვილიდან, რაც რომ ჩემმა
მიმატრავა მეგობარმა,
ჭირდესსა და სანატრელმა.
— ქალაქიდან ჩამოვლი
იქ ვაკე მე ამ დროს,
არ ყოფილა შენი ბეგის,
სხვა ვაკეზე იტრუნდა,
ჩვე უფროებ. ამა, მიაზარ,
შენ მას ახლად ვაკე-ვაშლი იქვე
რომ ვასტენა თვის სიტყვა,
რომ ვასტენა ფიქი მტკუნე?
— მე უსწრებ იღინე დილს,
იღინე წელს სიტყვებსა,
იღინე შერი და ფოთილიცა,
ანაბი ამ ცაცხვის ხეს.
კამდნიაც ეო თვლინი შევა
წაიძვლებს. ან ზღვა — ქვიბას ფსევრზე
დაც იყოლის იმინე წელსა,
ბეგინობა ბეგინობა.

ეს რომ ვაქამ მოისხანა,
ბეჭდე რად წამობრო?
რად დადგოლ ასულს წინა?
იქნებ გულის კული იმინე?
ქალს თვალნი დანისხად,
დაცეცხვდა. ან, იგი, რა? —
მარტოდნვე დადვილ ცრემლი
ბეჭდე მილად დაიბარა.
— ცხარა, ცხარელი, შენიშრადე,
მეგობარი, ჩემთან წამო!
შენ ჩემი ხარ, გენაცხე!
შენ ჩემი ხარ საწუდამო!

გერმანულიდან თარგმნა
ვახტანგ ბერიშვილი

ახალგაზრდობისა აქაო წერიელია გაეცნო ტარას შეგინეს პეტერბურგში, ჩვენი ხაზრის დროს, — წერდა ა, წერიელი შეგინეს შესახებ, — ის უფრო აუკარს მომეხდა, დამარაის ხალხის მომეხდა და დამიწყო ვაკე-ვაშლი საქართველის ისტორიაზე.

— რა ბეგარი ამა აქვს საერთო ამ ხალხს ჩვენ ხალხთან! — შენიშნა მან, — შეგინეს ამობოდა და დაიწყო ლაპარაკი უკრიანზე, დამარაობდა სვედაიანი კოლითა, მეგრამ ვაკე-ვაშლიც.

ჩვენი საქარის ვაკე-ვაშლი და მისი ხალხი ჩვენ დავმოხდით როგორც მეგობრები და პაიბა დადეთ, რომ უფრო მხრად შეგინდარილი გინამხანა, ვიდაცებ, რომ მე პირველად მისი სიტყვები ვაკე-ვაშლი თუ როგორ უნდა სამშობლოს და საკურაო ხალხს სიყვარული.

გადავად წელმა, აქაო წერიელის შემოქმედების 50 წლისთავის თებინელე იწვევინ უკრიანელი ტემურბე და მარტოვე ტარასი პორტრეტი, ამა სული, როგორც თვითონვე წერდა, „დედადის ხალხილი და ხალხილია მამაბა“.

შეგინეს უცდავება — უცდავება არჩივისა, რომელიც ხალხის ვაგმორეთში, ცხვლები იქნეს, ფიქრებლბა და ცხვე იმეხდა ალდენ და ფერფლიდენ, მისი სიმღერა ისევე უცდავია, ვიო ხალხი, რომელმაც იგი წამომხვე.

პოეტო პრიმიტივი,
შენს სასტყ დროს რომ გიწერი,
ცხოვრებამ ვაკე-ვაშლი მორწმუნე,
მძარი ბაღდაშვი შეგინული
ვერ შეგინდარცვე ხალხი,
დღესაც იმ სხივით ეგზებნი,
სისხსობრივულად ხაჯან დაქვე
— შენი ნაწერელი ლექსები,
სიციცილის ცეცხლის დამგრი,
სამშობლოს გამამობილი...
კობზარი შევარდენია,
სიციცილის გამამობილი!

ქობინები

ვლადიმერ თორაჯა

ქართველი მშაო, ომებადობილი. ვინ იცის, იქნე შენ გენდობი დაეცა ბრძოლაში მხილი ჯერაირბედი, უცხო ქვეყნის მიწაში რომ ჩაიტანა დიერი თავის სანაპირო ზღვებზე, დარიდ სამხრეთს სოფელ ქვემოთაგანში დარჩენილ, მაისმ მეთვის ხანს სასაბავის დღემამდე ცოცხელ.

ომიდან წამოქცეული იყო მისი ბედზე მინა და გაიპოვ, მკითხველი!

მხილი იყო დივი ბრძოლის ოჯახში, ვერც კი მოუწერა სახსარული ცნობის შინაგან, რომ ოჯახში თვლი აუხალი მის მოციხე სამიშის: უმაღ ოჯახში მხილი შვიც ამბავი მამის დაღუპვის, ვიდრე მამა გაიხარებდა მეოთხე წვილის შექმნის ამბით.

მხოლოდ ერთმა ქალშვილმა, ქალიშვილმა უფროსმა ლამარამ შეიძლება ბრუნდებოდა დადგინის საყვარელი მამის მოგონება. ბუნებრივად, მადრამ მამის თვალწინ უდგას მას ვაჟიცა მამის სახე.

მე, მხილი, ვაცოდინა ნეტავ, ბედი შენი ლამარას, შენი ოჯახისა...სხარულით ძეგლებს შენი რთვინდენ უცხო მიწაში.

არც ერთი შვილი არ გამოკლებია ამ უმბო ოჯახს. ქორი ბეჭი ნახა, მადრამ ჯერისკაცის კრებმა ოჯახი არ წაქცია. ვერას გახებობი, ცხადი, კატო, ხალხი, სამშობლო რომ არ დახმარებოდა, მამით ომობისათვის ქვეყანას მამამ რომ არ გაეწია, მოხბობიერი ზრუნვა რომ არ გამოეჩინა. არი გოგონა, ლამარა და ვარი, თვლივის სახეაშვიო სახლმა აღზარდა, ირამ—მამა დატავა დღემამ.

და იზარდა ახე მწვენი ჯეჯელი, დღის დაპურებული და ყანად ქცეული.

ვაი—ოთხი დაეცაშვილები, მამისეულ სახლ-ქარს დატარადღეს, კომუნისტების ბეჯავად შრომობს, ვარი მასტრობს. ნაწული საშუალო საწავლებელს ამოატარებს, ხოლო ლამარა... ლამარა ხომ ქვეყნის სახელოვანი ქალიშვილი გახა.

მეუფე კლასში სწავლობდა თვლივის სახეაშვიო სახლის აღზარდული, თბილისი რომ ჩამოეცაწეს, სახათა-სტრიკოტაკო კომინანტი რომ შიამარხა.

არაფერი ამის მშავის მამამდე არ ენახა თვლიაშვილ გოგონას.

ევროსი რომ შევიდა, ნამდვილი ბალი გადამუდა თვლილი. ინფლური მუტურებმა სუფთა არაკვლედი, აქა-იქ თუ გამოჩნდებოდნენ დახმარების მოახლოებულ ბოლიებზე. სუკერები, მარად-მწვენი დიკოკაციული მცენარეები, ვარდ-კვავი-სუკერი, საყურავა აუზი, ლამაზი ნაფებიანი პატარა ქალბის შობებულებებს სტეგებდა, მადრამ ის, არც მან ამ წყარების კორპუსში ნახა, განსაცვიფრებელი იყო, გრიალებდნენ სასუილო დაზნები, ტრიალებდნენ დამაინებელი აქ—ბანაზა იმერეთი, აქ—ქაიდი იმერეთი. იტრიაბო, იმერეთელი, სხვა საამქროში—ქოჯავა გაჩაბებულ. აიხა ტექნიკა, აიხა დაზნა და მანქანა იპყრობს გოგონას უფრადღებს.

ეს ხაროვ-სტრიკოტაკო კომინანტი, საბჭოთა საქართველოს ომისშემდეგმო ხუციფლების პირში—მშებუქი ინფლურების ნამდვილი მშვენი.

მრავალთა შორის ერთი საბჭოთა და რთული პრეფიქსი აიჩინა პატარა ლამარამ ამ წარმოებში—მრავალის პროფიქსი.

საქროს სახმებრებელი, სუფთა კრილია, ნათელი-მწაინ ოთახი. ახალი დობილები, თვლიცკრილია

გოგონები. სადაბრიყო-საქარხნო სკოლა, ახალი მასწავლებლები, გლითივად ადამიანები. სწავლა სკოლაში, სწავლა წარმითხმაში, კომკავშირში. ახალი ცხოვრება, ახალი წრე.

ლამარა ხსარბული ვერიტებს გულში. იგი ნიჭიერი დიუბელი პრეფიქსის, ერთდრიული ამ-თავრებს საშუალო სკოლას.

დამოუკიდებელი შრომა, საკუთარი დაზნა, პირველი პრიოდუქცია.

— ყოვად, კარგია!

ლამარა გვიჩვენებს

ომატებისაგან გამხმეველები ლამარა შრომის წარჩინებული ხელმა, კომინანტის მრავალთაიანი კოლექტივი თითოი სახეინებული. მას პარტის რიგებში დღებობენ, დედაქალაქის სამრეწველო შრომის—ღენინის რაისბუქის დეპუტატად ირჩევენ. ლამარა ხალხის რჩეულია. დღად, და-მშებს სახსარული ცნობები მისილი, ჩამოდიან—ხარობენ, ლამარაც ჩაღის ხოლმე შობილურ ქვემოთ-დაწინა—ღედის შვილის. დღად სახლის აშენდა დაწეწა. ლამარა უფოთლებული უფრების დედას თავის დანაზნა. დედაც კახური ბიოჯავა და გულითივად ძღვნით გულს უზარებს საყვარელ ქალიშვილს.

ვახუშები წერენ ლამარაზე. მის უნაივლის ბეჭ-დღენ ლამარა კომუნისტური შრომის ბიოჯავის წევრია. იმუშავს საწარმოლო მწველის ბეჯედა, იუს კულტურული ადამიანი, თავაზიანი, კაცოთუყურ, საშობლოს ღირებულ შვილი.—აი, რას ნიშნავს კომუნისტური შრომის ბიოჯავის წევრია. ლამარაც ემზადება სწავლისათვის—უმაღლეს ტექნიკურ საწავლებელში სწავლობა-ოვს.

—მრავალთა შორის ერთი უცხოელი ეურნლისტი ეწევა კომინანტს, ამერება ჩემი ქალიშვილი. როცა მას მთავის საქმიო ბეჭე მახალი ჩაწერა, უფის წინაგან დაეცა და თვეც (კარგად ლამარაკობდა რუსულად):

—მე უცხოელი წლისა ვარ, მამა არ მშავს. იგი ამ ომში დაღუპა ფაშისტებთან ბრძოლაში.

პარტიაში იყო, მერე, მიწურულში სანაპირო არმიის რიგებში იბრძოდა. და აი მე წინააღმდეგობითი თქვენ ჩემი ტოლი ქალიშვილი, მუშა, ჩამოხლასაც აგრეთვე ომში დაღუპვა ნება.

— ციდაეები წლისა... ომში დაღუპულს ქალიშვილი... მუშა... ხანდინდელი ჩავადინე მას-მინალები.

— აგრე, კაცო, ჩვენი გენერალ-სტავროსკი ახეთია—წამოიბაძის ერთმა.

...პარისში დატარებულ ქალიშვილი—ჩემი და ქალიშვილი.

— მეც შევიდ წლისა ვყოფილვარ მამა დადაღუპულა... ჩაწერა ხსარბერი, ჩემსა ქალიშვილმა,—იგი მოუკლავი ჩემსვე ქალიშვილს, მიტოვდის მისადამიანობას, სოფელ დობორე მილემი, მენე?

ლამარას ცრემლი მორია.

— მე ვიცი მამის საფლავი—განაგრძობს ბტუ-მარია—მს მარტო არ წუნს. მშათა საფლავია. მე და დედა ზრიალს ჩაედივარი. მიგვეცეს გვერდინი, და დეფუცარი დიდახანს.

უკანასკნელი მოგონება დედაჩემისათვის,—ძღვებს ლამარა ქეთისა...მამის უკანასკნელი წერილია. მწირად ჩესილვავიანად მიღებული.

ჩემი ქალიშვილი:

— ვიყოლისმით, რომ ჩვენი მამები ერთად წვანას ჩხურს მიწაში:

ქალიშვილი ქალიშვილი:

— და დაეცენ ერთი საქმისათვის!

ჩემი ქალიშვილი:

— ვიყო დობილები. აი, ეს საყურად ნიშნია.

ნება მომეცით თქვენი სახელი გაეცათ ჩემს მკობ-ხელებს.

... როცა ლამარა დაზნას მიტებრდა, თვლი მიყოლა ძაღს, ელვის საწარავითი რომ ერთეფობა მარტობ.

—ადრევე ფიქრის ძაღვი...განვიდა ჩემსა მიწაში, სადღე შეუღდის მამის ხალავი!

ამ წლებში ლამარას თვლილებდა არ შეეძლო სხვა ბიჭებში ამოშეკობა.

ხოლო მათი, ლამარას მამა დაზნას მარტობს თუნდაც ერთ დღეში რომ დატოვებია, ჩემსა მიწაში აი, მთელ დედამარტს შემოსწავდია...

ბ რ ე ლ უ ა ლ ვ ი ძ ი ბ ი ძ ა რ ე ბ ი

გაუფრენია პოთიფე თვლიცკრილი კვიცი, უტარებია სიფარული ცისი და მინის, უცხოური და გაუყვია ნადელი სხვისი... რუხი ფარავითი სოფელსა მთელი ეცრამა, არ უფრებია მხევის ქიხის ქარეული, ხელუფალი — იქ ჩემი მიწაზე მშობი ფიხის ალიც მიყოფს! მისი პარანა სხსთლებდა, ეცვის ქვეშ ვარსა... ახლა ბრუნდებდა დღეში უტრის მუხლებიც გულა... მამა არახლებდა არ უღლია მრეულე უჯი არახდა.

აი, აბგვარდა მთავარი შუხისის კაცად ახსრებლბია, მითაერთი დივი ნინის სახელს თამაშად ვარ და

დაშაიფე და ღვინი, ანტონი

ამ ჯიფის რქებთან, წუ დატოვებ, მინია, მარტოსი ვციც გადამდებენი შენი ბიჭი რომ არ ხას ახლავა არ დატარებულა.

ნანუსტული დასტავალი დატოვებ, ანტონი

დატოვებ, ანტონი

მაგ შენი კვლის სატავარის, დატოვებ, ანტონი მართალი ქცეო.

მე დატარებე იმ დამილს ხელ უოლად, ხელს სკერებს შე აგრუნობს, ეურს წუ უფრებ

ერთ დღე სიცილებლად, დამიფრებ, ისა დღის, ანტონი, რომ ტკივილი ვაქცე და მან დარდთან არა ხას

მართის.

არა გვემინა, არც ახლა ვაქცე ვინმებთან სამარკ... მუშობე მუხბათა...

— წამოიყე, მინია ანტონი!

უჩუბო კოსი

ოცი წელი შესრულდა მესხების ცნობილი ოჯახის ერთ-ერთი წარმომადგენელი და ნიჭური მწერის, დრამატურგი როდუკის შვილის უჩუბო კოსის დაბადების დღის, ეფემია მესხის გარდაცვალების დღის.

ეფემია იყო სიმონ მესხის განწმენდილი ოჯახის მეოთხე შვილი და ოჯახის ქართულ კულტურას შესანიშნავი არა ერთი მსახიობი და საზოგადო მოღვაწე, თერნალისტი და მწერალი.

ეფემია მესხი დაიბადა 1862 წელს. პირველდაწყებითი განათლება ქუთაისის ქალთა გიმნაზიაში მიიღო, შემოქმედებით კი კავკასია თბილისში, თავის მასწავლებელ სერგეი მესხთან.

სერგეი მესხი განათლებული, მოწინავე ადამიანი იყო. იგი თბილისში წლის მანძილზე რედაქცირებდა გაზეთ „როდუკის“.

სერგეისთან ხშირად იკრებოდნენ ცნობილი ქართველი მწერლები: ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი, ივანე მახაბელი, ალექსანდრე ყაზბეგი და სხვები, რომლებიც მკაცრად აღიზნებდნენ ქართულ კულტურაზე ქართულ თეატრის და მისი მომავალზე. სრულიად

1885 წელს მესხი ქუთაისში მუდმივად ბრძოლვით დასი ჩამოაყალიბა, სადაც თან წაიყვანა თავისი და. ქუთაისის თეატრში ეფემიამ პირველად შესრულა ჰეპის დედა მუხამას როლი და სურდუიანის ბეგონია „ბუბო“. ეფემია მესხი ქუთაისის სცენაზე გვევლინება, როგორც შარდი აქტიორების ძალა და დრამატული როლების შესანიშნავი შემსრულებელი. და თეატრის სცენაზე უწინის იგი მარგარიტა გობრის, მუდგას, კატერინ ოუზუნია და დიდულის შესანიშნავი სცენურ სახეებს. აღსანიშნავია აგრეთვე მისი პირი ოსტატური დახანგრძობილი როლები: დედა (ი. ჭავჭავაძის „ქართველის დედა“), ბურჯა (აკაკის „აბაჯი კახი“), თამარი (აკაკის „ამაჰან ციხეში“), ქეთევანი (დ. ერისთავის „სამშობლოში“), ზენიანა (დ. სუბიაშვილის „დავობა“).

დრამატული საზოგადოების მოწვევით 1883 წელს კობე და ეფემია სავან-ტროლოდ ჩამოყალიბდნენ თბილისში. მათ რეპერტუარში ჰქონიდათ „მარგარიტა გობრე“, „დავობა“, „ლავა-თუბური“. ეფემია მესხმა თბილისში დასრულებული დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა. ეფემიის პირველი გასტროლის გამო გაზეთმა „კვლემა“ მოთაქვია ვიროვი წერეთლის წერილი: „ეფემია მესხი, როგორც მარგარიტა გობრის გამოშავებული“. შვილმომი დიდიხეობის: „ჩქარითელ თეატრის ამისთანა არ უნახავს და საზოგადოებასაც უფრო ახსიათ სიამოვნება ქართული სცენიდან არ გამოუტყდებათია“. გაზეთ „კავკასიაში“ კი ილია ბონელმა ეფემიას მიუღივლტობილი უძღვდა.

მარგარიტა გობრე დიდხანს დარჩა ეფემია მესხის რეპერტუარში. მარგარიტა გობრისთან ერთად ეფემია მესხის შესანიშნავი როლები იყო აბრინა დღევანდელი სკრიბის ამავე სახელწოდების პიესაში. მაგად სან ეწინ სარდლს და ბორის პიესაში, კატერინი შექსპირის „ოთხმოცედილი“ როლის მომსახურებელი და სხვ.

ეფემია მესხის მაგად სან ეწინ 1895 წელს გაზეთ „ჩუბოში“ აკაკი წერეთელის: „მადრიანი მომსახურებელი“ კი სწორად შესანიშნავი და სწორი პიესები იყო. ნამტყვალის: „მადრიანი მომსახურებელი“ თავის თავადსადაც უამბობდა... ამ როლში სხვებზე გვიანხანს, მაგად უკეთესი კი არა“.

ეფემია მესხი იყო განცდის მსახიობი. მისი როლი ყოველმხრივ აწინაიღებდა. იგი, იგი ყოველთვის დიდობდა კარგად შექმნილი გმირის ბუნება, სახაით, ცხოვრება, ხოლო მინა-მინა, მან, ადგილი, ყველა ეს თავისთავად ძალადარტყვებილი მიიღობდა.

1922 წელს ქართველმა ხალხმა ეფემია მესხის სასყურად მოღვაწეობის 40 წლის-თავის უბოძე გააღიხადა.

ქართველი მკურნებელი დღესაც დიდ ინტერესს იჩენს ეფემია მესხის შემოქმედებისადმი.

ბაჟაღაღა ცხობიკი

უჩუბო კოსი დაიბადა 1862 წელს. პირველდაწყებითი განათლება ქუთაისის ქალთა გიმნაზიაში მიიღო, შემოქმედებით კი კავკასია თბილისში, თავის მასწავლებელ სერგეი მესხთან.

სერგეი მესხი განათლებული, მოწინავე ადამიანი იყო. იგი თბილისში წლის მანძილზე რედაქცირებდა გაზეთ „როდუკის“.

სერგეისთან ხშირად იკრებოდნენ ცნობილი ქართველი მწერლები: ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი, ივანე მახაბელი, ალექსანდრე ყაზბეგი და სხვები, რომლებიც მკაცრად აღიზნებდნენ ქართულ კულტურაზე ქართულ თეატრის და მისი მომავალზე.

1885 წელს მესხი ქუთაისში მუდმივად ბრძოლვით დასი ჩამოაყალიბა, სადაც თან წაიყვანა თავისი და. ქუთაისის თეატრში ეფემიამ პირველად შესრულა ჰეპის დედა მუხამას როლი და სურდუიანის ბეგონია „ბუბო“.

ეფემია მესხი ქუთაისის სცენაზე გვევლინება, როგორც შარდი აქტიორების ძალა და დრამატული როლების შესანიშნავი შემსრულებელი. და თეატრის სცენაზე უწინის იგი მარგარიტა გობრის, მუდგას, კატერინ ოუზუნია და დიდულის შესანიშნავი სცენურ სახეებს. აღსანიშნავია აგრეთვე მისი პირი ოსტატური დახანგრძობილი როლები: დედა (ი. ჭავჭავაძის „ქართველის დედა“), ბურჯა (აკაკის „აბაჯი კახი“), თამარი (აკაკის „ამაჰან ციხეში“), ქეთევანი (დ. ერისთავის „სამშობლოში“), ზენიანა (დ. სუბიაშვილის „დავობა“).

დრამატული საზოგადოების მოწვევით 1883 წელს კობე და ეფემია სავან-ტროლოდ ჩამოყალიბდნენ თბილისში. მათ რეპერტუარში ჰქონიდათ „მარგარიტა გობრე“, „დავობა“, „ლავა-თუბური“. ეფემია მესხმა თბილისში დასრულებული დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა. ეფემიის პირველი გასტროლის გამო გაზეთმა „კვლემა“ მოთაქვია ვიროვი წერეთლის წერილი: „ეფემია მესხი, როგორც მარგარიტა გობრის გამოშავებული“.

ეფემია მესხის მაგად სან ეწინ 1895 წელს გაზეთ „ჩუბოში“ აკაკი წერეთელის: „მადრიანი მომსახურებელი“ კი სწორად შესანიშნავი და სწორი პიესები იყო. ნამტყვალის: „მადრიანი მომსახურებელი“ თავის თავადსადაც უამბობდა... ამ როლში სხვებზე გვიანხანს, მაგად უკეთესი კი არა“.

ეფემია მესხი იყო განცდის მსახიობი. მისი როლი ყოველმხრივ აწინაიღებდა. იგი, იგი ყოველთვის დიდობდა კარგად შექმნილი გმირის ბუნება, სახაით, ცხოვრება, ხოლო მინა-მინა, მან, ადგილი, ყველა ეს თავისთავად ძალადარტყვებილი მიიღობდა.

1922 წელს ქართველმა ხალხმა ეფემია მესხის სასყურად მოღვაწეობის 40 წლის-თავის უბოძე გააღიხადა.

ქართველი მკურნებელი დღესაც დიდ ინტერესს იჩენს ეფემია მესხის შემოქმედებისადმი.

ბაჟაღაღა ცხობიკი

1920 წელს ა. თულაშვილი გაემგზავრა დასავლეთ ევროპაში. მესხის სიყვარულმა ქართველი ქალი მიიყვანა ენაში, პარიზსა და ბარცელონა-გაგრესი სამშობლოში. აქ მოხდა მან გაწვევის ოპერების ცილი და ამ ახალი შექმნილი დამოუკიდებელი სამშობლოში. დიმიტრი მისი ნაყოფიერი შემოქმედებითი მოღვაწეობა 1894-1914 წლებში მზიანად შეტყვევებული აფიშები თულაშვილს ვგავს. იგი განმობილი და რუსეთის მუსიკალური საზოგადოების თბილისის ბუდუალში, სხვადასხვა სიტუაციებში, როგორც პარიზ-ბალეტის და საუკეთესო მანაშხლისტი. იმ დროინდელი პრესის მალე შეფასება აიღოდა თულაშვილის მაღალნიჭიერებას და ოსტატობას.

1903 წელს ამა თულაშვილი ჰედაგოვად მიიწვიეს მუსიკალურ სკოლაში. აქედან იწყება მისი ჰედაგოვითი მოღვაწეობა. მან, როგორც ნიჭიერმა ჰედაგოვმა, პირველი წლებიდანვე მიიწვიეს ურადლება თავისი მდიდარი შემოქმედებითი ინტელექტი და შრომისუნარიანობა. იგი არ მკაფიოდღებოდა არსებულ ჰედაგოვური მეთოდები, დიდობდა შექმნა თავისი საკუთარი პიესები მუსიკალურ ხელოვნებაში და ახალი სიტუაცია ეძებდა. 1918 წელს კონსერვატორიის დირექტორის მტრების თაოსნობით ა. თულაშვილს მიენიჭა უფროსი ჰედაგოვის წოდება „მწიფეობის“ ტიტულისათვის, 1925 წელს კი პროფესორის წოდება „თავისთავად ხელოვნების“ მუშაობა და ამასთან დაკავშირებული ცნობა.

მარღა ბრწყინვალე მომზობა ანა თულაშვილი თავის მომწვევებთან იყო მომხიზონი, როგორც საკუთარი თავისადმი, ისე მისწავლებლებთან. სწავლის ახალი მეთოდების მიატობის, მასვე ეთხოვინა არა ერთი მნიშვნელოვანი შრომა მუსიკალური მეთოდების დარღვევა. ერთ-ერთი კეთილმოხიზონი საკმე, რომელიც ა. თულაშვილს წამოიწყო, იყო უნიკალური ჰედაგოვისათვის მესხის სწავლების (და, რაც თვალსაჩინო მიწვევები დავკარგავინა).

ა. თულაშვილს ცენტრის მცირე წოდება-თავის გამოხიზონილი ერთგვარი აპარატურა-სამაგებო უბედობა, რომელიც აღიბრუნებდა და გამოიწვევდა, როგორც ზვეს რესპობლიკაში, ასევე მოსკოვ-ლინინგრადსა და სხვა ქალაქებში.

თულაშვილის მოღვაწეობა და სხვადასხვა მთავრობის უბედობები-ღვინისა და წოდული დროის ორდენობა. მდიდარი თეორიული მუშაობებითა დარჩა ანა თულაშვილს, როგორც მუსიკოს-მწიფეობის და ჰედაგოვის. ა. თულაშვილის აღზრდილობა-პროფესორობა გ. შიკაშვილი და თ. დამევიანი-შვილი, დიმიტრები და სხვების გ. მკურნებები. ე. ტქანიშვილი, ნ. გაბრილიანი, თ. ამირაიანი, ჰედაგოვები: რ. ჩხეიძე, გ. ტყეშელაშვილი, ე. დავალიანი, ა. შახნაძე, ნიკოლა, რ. კერელი და სხვები დღეს ზვეს ტექნის სხვადასხვა ქალაქებში შემოქმედებითი აპარატურა ნაყოფიერად მომსახურები.

პროფ. ბანდა შიშაბაშვილი

მოხუცებული კოსი

„საულის ბელი“, სცენარი დ. შენგელიანი, რეჟისორი რ. ჩხეიძე, როლებში ზ. ბოცვაძე, ბ. გოგინავა

სეზონი ქორეოგრაფია

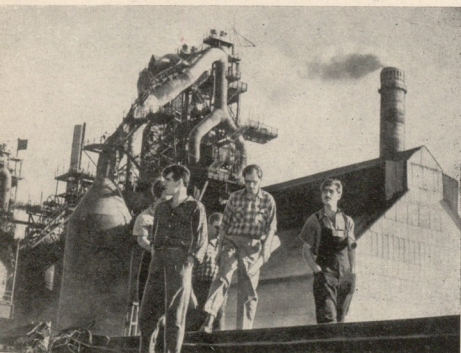
„ნეტურის ნაპირებზე“, სცენარი ზ. ვიტენზონისა, რეჟისორი დ. რაინდელი, როლებში ს. კიაურელი და ა. შენგელია

„ყვითელი აღამიანები“, სცენარი გ. მდიენისა, რეჟისორი შ. მანავაძე, როლებში ნ. პირველი (ზემოთ), თ. არჩვაძე, ი. მულენო-უბუტსია

„კიაკონა“, სცენარი ს. ელენტიას, რეჟისორი ი. ჭავჭავაძე, როლებში დ. აბაშიძე, ი. უჩანუშვილი (ზემოთ), ლ. გლიჯა და გ. თოხაძე

„მოტაცება“, სცენარი რ. მბრალიძის, თ. რაზაძის და ლ. ხოტივარისა, რეჟისორი ლ. ხოტივარი, როლში გ. მგალობლიშვილი

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

